

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**  
**Західноукраїнський національний університет**  
**Навчально-науковий інститут інноватики, природокористування та**  
**інфраструктури**  
Кафедра бізнес-аналітики та інноваційного інжинірингу

**СТОРОЖ Мар'яна Сергіївна**

**Фінансова звітність як інформаційна база управління**  
**підприємством**

спеціальність: 071 - Облік і оподаткування  
освітньо-професійна програма - Бізнес-аналітика та управління  
інноваційними системами

Кваліфікаційна робота

Виконала студентка групи  
ОБАзм-21  
Сторож М. С.

---

Науковий керівник:  
к. е. н., доцент Горлачук М. А.

---

Кваліфікаційну роботу допущено  
до захисту:

"\_\_" \_\_\_\_\_ 20\_\_ р.

Завідувач кафедри

---

**ТЕРНОПІЛЬ - 2023**

## ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ЯК ІНФОРМАЦІЙНОЇ БАЗИ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ	6
1.1. Сутність та функції фінансової звітності	6
1.2. Нормативно-правова база формування фінансової звітності	11
1.3. Вимоги до фінансової звітності	16
1.4. Аналіз фінансової звітності в системі управління підприємством	
Висновки до розділу 1	23
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	25
2.1. Критерії оцінки фінансової звітності підприємства	25
2.2. Загальний аналіз фінансової звітності підприємства	31
2.3. Оцінка ефективності використання основних засобів і аналіз рентабельності та ділової активності ТОВ "Контакт"	40
2.4. Огляд показників платоспроможності, ліквідності та фінансового здоров'я ТОВ "Контакт"	
Висновки з розділу 2	51
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ДЛЯ ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ	55
3.1. Світовий досвід та інноваційні підходи в складанні фінансової звітності	55
3.2. Аналіз проблем і перешкод на шляху вдосконалення фінансової звітності	62
3.3. Рекомендації щодо покращення використання фінансової звітності в управлінні підприємством	67
3.4. Розробка інструментарію оцінки ефективності фінансової звітності	
Висновки до розділу 3	77
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	80
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	85

## ВСТУП

**Актуальність теми дослідження.** У динамічному світі сучасних економічних відносин, де кожне рішення може мати далекосяжні наслідки, точна та своєчасна фінансова інформація є незамінним ресурсом для ефективного управління.

Актуальність дослідження фінансової звітності як інформаційної бази для управління підприємством зумовлена рядом ключових чинників. Перш за все, глобалізація економічних процесів збільшує обсяги та складність фінансових операцій, що вимагає від керівників підприємств глибокого розуміння фінансової звітності для прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Крім того, постійні зміни у законодавчому регулюванні, що стосуються фінансової звітності, вносять свої корективи в управлінську практику, підвищуючи вимоги до якості та прозорості фінансової інформації.

Також важливою є потреба у забезпеченні довіри інвесторів та кредиторів до фінансової стабільності підприємства, яка можлива лише за умови наявності точної та вчасної фінансової звітності. І, нарешті, швидкий розвиток інформаційних технологій надає нові можливості для обробки великих обсягів даних, що робить фінансову звітність ще більш значущою та доступною для аналізу.

У цьому контексті, дане дослідження спрямоване на вивчення ролі фінансової звітності в системі управління підприємством, аналіз актуальних підходів до її складання та інтерпретації, а також розробку рекомендацій щодо оптимізації використання фінансової звітності для підвищення ефективності управлінських рішень.

Кваліфікаційна робота має на меті не лише систематизувати існуючі знання, але й внести вклад в розробку нових методик, які дозволять підприємствам максимально ефективно використовувати фінансову звітність для досягнення своїх стратегічних цілей.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Вагомий вклад у розвиток теоретичних основ, організаційних та методичних принципів, а також

методології процесу створення фінансової звітності та її поліпшення внесли такі визнані українські вчені, як Р. Ф. Бруханський, М. І. Бондар, Ю. А. Верига, В. М. Івахненко, В. М. Костюченко, В. Ю. Колісник, В. П. Пантелєєв, В. В. Резникова, Л. К. Сук, В. Ю. Світлична та інші.

**Мета та завдання дослідження.** Метою кваліфікаційної роботи є теоретичне визначення концепції фінансової звітності компанії, аналіз специфіки її створення та застосування, а також ідентифікація методів для ефективнішого управління фінансовими активами організації з використанням даних, наданих фінансовою звітністю. Відповідно до поставленої мети було передбачено вирішити такі завдання: розгляд сутності та функцій фінансової звітності, нормативно-правової бази, вимог до фінансової звітності; виявлення методів та підходів до аналізу фінансової звітності підприємства; оцінка основних показників діяльності на основі фінансової звітності підприємства; визначення шляхів вдосконалення фінансової звітності для ефективного управління підприємством.

**Об'єкт дослідження** – ТОВ «Контакт» – дистрибуційна компанія, яка займається продажем та сервісною підтримкою сільськогосподарської техніки.

**Предмет дослідження** – процес формування фінансової звітності підприємства.

**Методи дослідження.** У процесі дослідження застосовувалися такі методи: системний метод; фінансово-економічний аналіз; методи порівняльного та фінансового аналізу; методи оцінки економічної ефективності експортної діяльності компанії; графічний.

**Інформаційну базу дослідження** складають: внутрішня документація, дані фінансової звітності; дані офіційної статистики; результати проведених спостережень.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в розробці напрямків фінансової звітності для ефективного управління підприємством.

**Практичне значення одержаних результатів.** Практична значущість дослідження полягає у можливості використовувати отримані результати для підвищення ефективності діяльності підприємства.

**Апробація результатів виконання випускної кваліфікаційної роботи.** Основні положення випускної кваліфікаційної роботи пройшли апробацію на VIII Національній науково-практичній конференції студентів і молодих вчених «Освіта, наука, бізнес: сучасний стан, проблеми та перспективи» (Тернопіль, 10 травня 2023 року) та XII Національній науково-практичній конференції «Освіта, наука, бізнес, енергетичні технології: сучасний стан, проблеми та перспективи» (Тернопіль, 16 листопада 2023 року).

**Структура і обсяг роботи.** Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків і пропозицій та списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи викладено на 92 сторінках.

# РОЗДІЛ 1

## ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ЯК ІНФОРМАЦІЙНОЇ БАЗИ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

### 1.1. Сутність та функції фінансової звітності

Фінансова звітність є ключовим елементом бухгалтерського обліку та відіграє вирішальну роль у процесі управління підприємством. Вона є документальним вираженням результатів господарської діяльності підприємства за певний період і відображає стан його активів, зобов'язань та капіталу. Фінансова звітність складається з балансу, звіту про фінансові результати, звіту про рух грошових коштів та звіту про власний капітал.

Сутність фінансової звітності полягає у відображенні економічних процесів, що відбуваються на підприємстві, через систему показників, які вимірюються у грошовому виразі. Ці показники дозволяють оцінити результативність діяльності компанії, ефективність використання ресурсів, фінансову стабільність та інвестиційну привабливість підприємства. Водночас, фінансова звітність виступає інструментом контролю за дотриманням законодавства, а також засобом для зовнішнього комунікування з інвесторами, кредиторами та іншими зацікавленими сторонами.

Сутність фінансової звітності вчені визначають як забезпечення інформації про фінансовий стан, діяльність та грошові потоки організації. Ця інформація важлива для різноманітних користувачів, включаючи акціонерів, кредиторів, інвесторів, та регуляторів. Хендріксен та Ван Бреда у своїх теоретичних роботах стверджують, що звітність має бути достовірною, повною та зрозумілою для забезпечення ефективного прийняття рішень [71].

Фінансова звітність виконує низку функцій. Вона інформує зацікавлені сторони про економічний стан підприємства, а також слугує основою для прийняття управлінських рішень. Функціональний аспект звітності, розглянутий в роботах Кейті і Лавендера [66], також включає забезпечення відповідності до

законодавчих та податкових вимог, контроль внутрішньої ефективності та підзвітність перед зовнішніми стейкхолдерами.

З прийняттям і широким застосуванням МСФЗ (IFRS) по всьому світу, сутність фінансової звітності набула додаткового виміру – уніфікації та стандартизації. Дослідники такі як Александер та Нобс досліджують, як застосування цих стандартів впливає на прозорість звітності та міжнародне порівняння фінансових результатів [1].

Аналіз фінансової звітності включає ряд методів та підходів, що дозволяють вивести значущу інформацію з фінансових даних. Стівен Пенман у своїй книзі "Financial Statement Analysis and Security Valuation" детально розбирає методи оцінки компаній на основі звітності, які можуть бути використані для управлінських і інвестиційних рішень [2].

Автори як Шліндер і Сінгві зосереджуються на аспектах творчого обліку та фінансових махінаціях, підкреслюючи значущість етичних та транспарентних практик у складанні фінансової звітності. Вони аналізують скандали минулого та вплив корпоративної культури на звітність [3].

У роботах Моргана та інших досліджується роль фінансової звітності у стратегічному управлінні та в прийнятті довгострокових рішень. Особлива увага приділяється зв'язку між звітністю і корпоративною стратегією, внутрішнім бюджетуванням, та оцінці проектів [3].

Результати вивчення літератури демонструють, що фінансова звітність – це не просто формальний документ, а ключовий інструмент для зацікавлених сторін, що забезпечує управління підприємством, стратегічне планування та відповідність регуляторним вимогам. Вона також відіграє важливу роль в забезпеченні прозорості та довіри серед інвесторів і інших користувачів фінансової інформації.

Фінансова звітність в Україні складається з декількох ключових компонентів, які відображають фінансовий стан та результати діяльності підприємства. Основні елементи фінансової звітності, що регламентуються в Україні, згідно з національними стандартами бухгалтерського обліку та

Міжнародними стандартами фінансової звітності (МСФЗ), які Україна активно імплементує [44], включають:

1. Баланс (форма №1) – це основний фінансовий звіт, який відображає активи, пасиви та власний капітал підприємства на певну дату. Він складається з двох частин: активи (використовуються ресурси) та пасиви з власним капіталом (джерела фінансування ресурсів).

2. Звіт про фінансові результати (форма №2) – показує доходи, витрати та фінансовий результат підприємства за звітний період. Він включає показники чистого доходу (виручки), собівартості продажів, адміністративні та інші операційні витрати, а також чистий прибуток або збиток.

3. Звіт про рух грошових коштів (форма №3) – відображає зміни грошових потоків у підприємстві за звітний період, класифіковані за операційною, інвестиційною та фінансовою діяльністю.

4. Звіт про власний капітал (форма №4) – відображає зміни власного капіталу за звітний період, включаючи результати нерозподіленого прибутку, виплати дивідендів, емісію акцій та інші коригування.

5. Примітки до фінансової звітності – містять роз'яснення та додаткову інформацію, яка допомагає користувачам зрозуміти дані, представлені в основних фінансових звітах. Примітки можуть містити деталі про бухгалтерські політики, потенційні податкові зобов'язання, зобов'язання за кредитами, контингентні зобов'язання тощо.

6. Звіт про управління – хоча не є обов'язковою частиною стандартного пакету фінансової звітності, цей документ все частіше включається українськими підприємствами для надання аналізу діяльності компанії, обговорення стратегії та основних ризиків.

Кожен елемент фінансової звітності виконує певну роль у забезпеченні прозорості фінансового стану компанії та її результатів діяльності для широкого кола зацікавлених осіб, включаючи акціонерів, інвесторів, кредиторів, працівників, клієнтів та регуляторні органи.



Фінансова звітність виконує кілька основних функцій, кожна з яких спрямована на досягнення конкретних цілей:

1. Інформаційна функція. Забезпечення усіх зацікавлених сторін (власників, інвесторів, кредиторів, державних органів та менеджменту підприємства) повною та об'єктивною інформацією є основним призначенням фінансової звітності. Від якості та достовірності звітної інформації залежить правильність прийняття рішень заінтересованими особами.
2. Контрольна функція. Фінансова звітність дозволяє оцінити ступінь досягнення фінансових цілей підприємства, виявити недоліки в організації економічних процесів, контролювати дотримання бюджетної дисципліни та ефективність використання ресурсів.
3. Аналітична функція. На основі даних фінансової звітності проводиться аналіз фінансового стану підприємства, що включає оцінку ліквідності, платоспроможності, рентабельності та інших показників, які відображають результати його діяльності.
4. Планувальна функція. Історичні дані фінансової звітності використовуються для прогнозування майбутніх фінансових потоків, складання бюджетів і фінансових планів, розробки стратегій розвитку та прийняття інвестиційних рішень.
5. Регулятивна функція. Фінансова звітність сприяє дотриманню законодавчих та фіскальних вимог, забезпечує прозорість господарських операцій та запобігає економічним порушенням.

Інформаційна функція об'єднує в собі не тільки передачу даних про минулі періоди, але й прогнозування майбутніх тенденцій. Вона дозволяє оцінювати поточний стан підприємства та його перспективи в контексті ринкових умов [24].

Контрольна функція включає в себе моніторинг за діяльністю різних підрозділів підприємства і відповідність їх роботи загальним цілям і стратегії компанії. Вона забезпечує об'єктивність та прозорість в управлінні.

Аналітична функція дозволяє ідентифікувати потенціал для зростання та області для оптимізації. За її допомогою відбувається розрахунок фінансових коефіцієнтів та індикаторів, які необхідні для забезпечення ефективного управління [24].

Планувальна функція є основою для формування стратегічних і тактичних планів розвитку підприємства, встановлення фінансових цілей та завдань, які передбачають досягнення визначених результатів [24].

Регулятивна функція забезпечує виконання нормативних вимог і стандартів, а також дотримання правил бухгалтерського обліку і звітності, що є основою для підтримання легітимності господарської діяльності [24].

Фінансова звітність відіграє важливу роль в процесі управління підприємством, є важливим інструментом для управління підприємством, оскільки вона дозволяє виявляти та аналізувати тенденції та зміни в фінансовому стані, планувати діяльність на основі фактичних фінансових показників, приймати обґрунтовані управлінські рішення та прогнозувати фінансові результати та потреби в ресурсах.

Сутність фінансової звітності тісно пов'язана з оцінкою результативності діяльності підприємства. Вона виступає у вигляді кількісних індикаторів, що дозволяють оцінити ефективність використання активів, рівень рентабельності, структуру доходів та витрат, а також фінансову стабільність. Через фінансову звітність можна відслідкувати, як підприємство використовує внутрішні та зовнішні ресурси, та як це впливає на його загальний фінансовий стан.

Окрім внутрішнього управління, фінансова звітність служить засобом комунікації з зовнішніми зацікавленими сторонами. Вона надає інвесторам, кредиторам, клієнтам, постачальникам та регулюючим органам необхідну інформацію для оцінки фінансового стану підприємства і рішення про встановлення або продовження ділових відносин з ним.

Фінансова звітність сприяє забезпеченню прозорості діяльності підприємства. Вона демонструє, як підприємство управляє отриманими ресурсами та які результати досягаються в результаті його діяльності. Це, в свою

чергу, зміцнює відповідальність перед акціонерами та іншими заінтересованими сторонами, що очікують прозорого та відповідального використання капіталу, вкладеного в підприємство.

Важливо відзначити, що фінансова звітність не є лише внутрішнім інструментом або засобом комунікації з зацікавленими сторонами. Це також законодавча вимога, що визначається національними стандартами бухгалтерського обліку та міжнародними стандартами фінансової звітності. Відповідність фінансових звітів цим стандартам забезпечує однозначність інтерпретації фінансових даних, що є критично важливим для функціонування сучасних ринків капіталу.

Фінансова звітність є динамічним інструментом, який еволюціонує у відповідності до змін у бізнес-середовищі, законодавстві, технологіях та потребах зацікавлених сторін. Постійні зміни у правилах та стандартах звітності вимагають від фахівців у сфері фінансів постійного навчання та адаптації [37].

З урахуванням зазначених аспектів, можна стверджувати, що фінансова звітність є багатограним інструментом, який виконує важливу роль у виявленні, аналізі та презентації фінансового стану підприємства. Вона становить основу для ефективного управлінського рішення, забезпечує відповідність діяльності компанії законодавчим та регуляторним вимогам, а також виступає в ролі ключового засобу для забезпечення відкритості та прозорості бізнесу перед усіма зацікавленими сторонами.

## **1.2. Нормативно-правова база формування фінансової звітності**

Нормативно-правова база формування фінансової звітності в Україні є досить розгалуженою та включає в себе закони, стандарти, методологічні рекомендації та інші регулятивні документи. Основними з них є:

1. Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" – це базовий законодавчий акт, який встановлює правила організації бухгалтерського обліку та підготовки фінансової звітності, обов'язки

підприємств щодо подання звітності, вимоги до неї, а також визначає відповідальність за порушення встановлених правил.

2. Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку (НП(С)БО) – деталізують правила ведення обліку за різними сегментами (активи, пасиви, доходи, витрати тощо) та складання відповідних розділів звітності. Ці стандарти розроблені на основі або з урахуванням Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку.
3. Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ) – прийняті багатьма країнами світу та міжнародними компаніями. В Україні вони почали застосовуватися з метою уніфікації звітності та її порівняльності з фінансовими звітами компаній інших країн, а також для залучення інвестицій.
4. Інструкції та методологічні рекомендації Міністерства фінансів України – надають детальніші роз'яснення по застосуванню стандартів і законів, роз'яснюють спірні питання та надають принципи оформлення звітності.
5. Податковий кодекс України – встановлює правила податкового обліку, що можуть відрізнятися від правил бухгалтерського обліку, але мають прямий вплив на підготовку фінансової звітності, особливо в частині розрахунку податкових зобов'язань.
6. Рішення та листи регуляторних органів – такі як Національний банк України, Фонд державного майна, Аудиторська палата та інші органи влади, можуть містити спеціалізовані вимоги до звітності, рекомендації або уточнення для певних галузей економіки або типів підприємств.
7. Професійні стандарти аудиторів та етичні кодекси – важливі для процесу зовнішнього та внутрішнього аудиту, оскільки вони визначають стандарти перевірки фінансової звітності та професійну поведінку аудиторів.
8. Інші законодавчі акти України, які регламентують питання ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в певних сферах діяльності. Наприклад, закони, що стосуються банківської справи, страхування, лізингових операцій тощо.

9. Внутрішні документи підприємства. Кожне підприємство має розробити свої внутрішні положення та інструкції, що відповідають специфіці його діяльності, але при цьому відповідають загальнодержавним нормативам. Такі документи можуть включати бухгалтерську політику підприємства, методики розрахунку і відображення окремих економічних операцій, порядок внутрішнього контролю та аудиту.
10. Стандарти корпоративного управління. Хоча вони не завжди прямо впливають на фінансову звітність, стандарти корпоративного управління встановлюють засади прозорості діяльності, звітності перед акціонерами та іншими зацікавленими сторонами, що також має опосередкований вплив на організацію обліку та звітності.
11. Міжнародні договори, які Україна ратифікувала. Це можуть бути міждержавні угоди, що встановлюють особливості ведення обліку та звітності для транснаціональних корпорацій, або договори з подвійного оподаткування, що впливають на показники фінансової звітності, які використовуються для розрахунків з податкових зобов'язань.
12. Рішення судів. Судова практика також може впливати на порядок формування фінансової звітності, оскільки через рішення судів роз'яснюються спірні питання щодо застосування норм права в конкретних ситуаціях.

Ці та інші нормативні документи створюють систему правил, що гарантує якість та надійність фінансової інформації, що в свою чергу є необхідною умовою для забезпечення прозорості фінансового стану підприємства та його результатів діяльності перед інвесторами, кредиторами, співробітниками та іншими зацікавленими сторонами.

Нормативно-правова база є динамічною та розвивається з часом, з урахуванням змін в економічних умовах, міжнародних стандартів, практики бізнесу та правового регулювання. Тому для ефективного формування фінансової звітності необхідно враховувати як поточний стан законодавства, так і тенденції його змін.

### 1.3. Вимоги до фінансової звітності

В Україні вимоги до фінансової звітності встановлені законодавчо і базуються на принципах прозорості, достовірності та порівняльності інформації. Наведемо основні вимоги:

1. Законодавчі вимоги. Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" встановлює основні вимоги до складання і подання фінансових звітів. Він визначає обов'язок суб'єктів господарювання регулярно складати і подавати фінансову звітність, що включає баланс (звіт про фінансовий стан), звіт про фінансові результати, звіт про рух грошових коштів та інші складові.

2. Принципи бухгалтерського обліку. В Україні, як і у багатьох інших країнах, фінансова звітність повинна бути складена згідно з основними принципами бухгалтерського обліку:

- Об'єктивність – інформація повинна бути відображена безпристрасно і об'єктивно.
- Повнота – усі значущі фінансові операції повинні бути відображені в звітності.
- Зрозумілість – інформація повинна бути зрозуміла для користувачів, які мають достатні знання для аналізу таких даних.
- Порівняльність – звітність має дозволяти порівняння фінансових даних у часі.

3. Склад фінансової звітності. Фінансова звітність складається із кількох основних документів:

- Баланс (звіт про фінансовий стан) – показує активи, пасиви та капітал підприємства на певну дату.
- Звіт про фінансові результати – відображає доходи, витрати та фінансовий результат за звітний період.

- Звіт про рух грошових коштів – аналізує зміни в грошових потоках підприємства.
- Звіт про власний капітал – показує зміни у складі та розмірі капіталу.

4. Відповідальність та аудит. Підприємства зобов'язані забезпечити правильність і достовірність фінансової звітності. За певних умов фінансова звітність підлягає обов'язковому аудиту.

5. Доступність інформації. Звітність повинна бути доступна для зовнішніх користувачів, включаючи інвесторів, кредиторів, партнерів, державні органи.

6. Частота та строки подання. Фінансову звітність зазвичай подають щорічно, але для певних типів підприємств може бути встановлена квартальна або навіть місячна періодичність.

7. Формат та електронне подання. Фінансова звітність повинна бути оформлена у встановленому форматі та, залежно від вимог, може бути подана у паперовій або електронній формі через відповідні державні системи.

8. Міжнародна інтеграція. Зважаючи на процес глобалізації та інтеграції української економіки в світовий економічний простір, фінансова звітність має бути складена не лише згідно з національними стандартами, а й з урахуванням міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ). Це забезпечує більшу прозорість і зрозумілість для іноземних інвесторів і партнерів.

9. Інформаційні системи. Важливою умовою ефективної підготовки фінансової звітності є наявність сучасних інформаційних систем бухгалтерського обліку, які можуть забезпечити автоматизацію процесів збору, обробки та подання відповідної інформації.

10. Конфіденційність. Необхідно враховувати вимоги конфіденційності, адже певна інформація в фінансовій звітності може містити комерційну таємницю. Однак, в той же час, необхідно дотримуватись балансу між конфіденційністю і вимогами прозорості для зовнішніх користувачів.

11. Співвідношення з податковим обліком. Фінансова звітність повинна відповідати також і податковому законодавству, особливо з огляду на

розрахунок податку на прибуток. Незважаючи на відмінності між бухгалтерським і податковим обліком, необхідно забезпечити їх відповідність і правильне відображення податкових зобов'язань у фінансовій звітності.

12. Професійний судження. У процесі складання фінансової звітності часто виникає необхідність застосування професійного судження, особливо при оцінці та відображенні різних видів активів і зобов'язань, що вимагає високої кваліфікації фахівців у сфері бухгалтерського обліку.

13. Оновлення та навчання. Компанії повинні постійно слідкувати за змінами у законодавстві та нормативних актах, що стосуються фінансової звітності, та забезпечувати постійне оновлення знань та навичок своїх бухгалтерів.

14. Соціальна відповідальність. Підприємства, особливо великі корпорації, все частіше включають у свою звітність інформацію про соціальну відповідальність та екологічні ініціативи, що також може бути вимогою для деяких категорій користувачів звітності.

Ці вимоги є універсальними, однак конкретні норми та формати можуть оновлюватися і доповнюватися, тому для актуальної інформації необхідно звертатися до останніх випусків законодавчих та нормативних актів.

Вимоги до фінансової звітності в Україні є досить деталізованими та строгими, що спрямовано на підвищення довіри інвесторів та інших зацікавлених сторін. Дотримання цих вимог є ключовим для забезпечення прозорості та ефективності управління підприємством.

#### **1.4. Аналіз фінансової звітності в системі управління підприємством**

У сучасному світі управління підприємством не можливе без комплексного та системного аналізу фінансової звітності. Вона виступає дзеркалом економічного стану компанії, її фінансової стабільності, платоспроможності та інвестиційної привабливості. Але аби звітність була не



просто набором цифр, а інструментом для прийняття обґрунтованих управлінських рішень, необхідно застосувати ефективні методи її аналізу [28].

Горизонтальний аналіз дозволяє оцінити динаміку змін показників звітності за певний період. Завдяки йому керівництво має змогу відслідковувати тренди розвитку підприємства, ідентифікувати проблемні зони та своєчасно реагувати на них.

Вертикальний аналіз демонструє структуру активів, зобов'язань та власного капіталу, дозволяючи зрозуміти, які елементи мають найбільший вплив на фінансовий стан підприємства. Він є невід'ємним при аналізі балансових звітів та відзвітування про прибутки й збитки.

Не менш важливим є аналіз співвідношень, який включає в себе обчислення та інтерпретацію різних фінансових коефіцієнтів. Ці коефіцієнти можуть дати глибокий аналіз ліквідності, рентабельності, ефективності та фінансового левериджу. Наприклад, коефіцієнт поточної ліквідності дає змогу оцінити здатність підприємства покрити свої короткострокові зобов'язання, а рентабельність активів показує, наскільки ефективно підприємство використовує свої ресурси.

Окрему увагу варто приділити кешфлоу-аналізу, який вивчає рух грошових коштів підприємства. Він дає можливість керівництву визначити, чи має підприємство достатньо коштів для здійснення інвестицій, погашення боргів та підтримки операційної діяльності.

Важливість аналізу звітності в управлінні підприємством неможливо переоцінити. Це не просто оцінка "здоров'я" бізнесу, але й підстава для формування стратегічних напрямків його розвитку. Управлінська команда, що вміло користується даними з фінансової звітності, може не лише виявляти поточні проблеми, а й антиципувати майбутні виклики, адаптуватися до змін у бізнес-середовищі та максимізувати прибутковість [28].

Враховуючи це, методи аналізу фінансової звітності стають ключовими інструментами в арсеналі сучасного менеджменту, здатними перетворити

стандартну звітність на стратегічний актив, який підвищує ефективність управління та забезпечує стійке зростання підприємства.

Одним з інноваційних напрямів аналізу фінансової звітності є дюпонівський аналіз рентабельності власного капіталу. Він дозволяє детально розглянути фактори, які впливають на прибутковість підприємства, розділяючи рентабельність на маржу чистого прибутку, оборотність активів та фінансовий леверидж. Такий розділений підхід дає можливість підприємству точно зрозуміти, які аспекти його діяльності потребують удосконалення – чи то ефективність використання ресурсів, ціноутворення, або структуру капіталу.

Трендовий аналіз стає невід'ємною частиною стратегічного планування. Він використовує історичні дані для визначення напрямків і тенденцій, що дозволяє прогнозувати майбутні фінансові показники та реагувати на передбачувані зміни.

Сегментний аналіз допомагає виявити найбільш прибуткові сфери діяльності компанії, що є особливо важливим для багатoproфільних корпорацій. Цей аналіз може виявити сегменти, які потребують реінвестицій, або ті, які слід реструктуризувати або відмовитися від них.

Не можна ігнорувати й моделі прогнозування банкрутства, наприклад модель Альтмана Z-рахунок або модель Ліса. Вони використовують певні комбінації фінансових коефіцієнтів для оцінки ймовірності фінансових труднощів компанії. Хоча ці моделі мають певні обмеження та потребують адаптації до специфіки відповідного ринку, вони залишаються корисним інструментом для раннього виявлення потенційних проблем.

У контексті глобалізації та інтеграції світових ринків міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ) грають ключову роль в аналізі фінансової інформації. Вони забезпечують єдність та порівнянність показників між компаніями різних країн, що є важливим для інвесторів та інших зацікавлених сторін.

Інформаційні технології та великі дані відкривають нові можливості для аналізу фінансової звітності. Автоматизовані фінансові аналітичні системи

можуть обробляти великі обсяги даних для виявлення тенденцій, що не завжди очевидні для людського аналітика. Це дозволяє компаніям швидко адаптуватися до змін умов господарювання та приймати обґрунтовані управлінські рішення.

Враховуючи широкий спектр інструментів аналізу фінансової звітності, компаніям необхідно не тільки використовувати традиційні методики, але й інтегрувати інноваційні підходи та технології. Це допоможе підприємствам не просто виживати в умовах жорсткої конкуренції, а й процвітати, використовуючи інформацію з фінансової звітності як стратегічний ресурс для розвитку бізнесу та підвищення цінності для акціонерів.

Ще однією перевагою комплексного аналізу фінансової звітності є його внесок у процес бюджетування та прогнозування. Використання фінансової інформації допомагає підприємствам ефективно планувати свої бюджети, встановлювати реалістичні фінансові цілі та адаптувати свої стратегії до мінливих умов ринку. Таке планування знижує ризик непередбачених фінансових дефіцитів та допомагає забезпечити стійке фінансове становище [22].

Аналіз горизонтальний та вертикальний виступає як фундамент для порівняння фінансових результатів протягом різних періодів та відносної важливості окремих статей балансу і звіту про фінансові результати. Це допомагає виявити тренди та важливі відхилення, які можуть вказувати на потенційні проблеми або можливості для покращення.

Не можна ігнорувати важливість кеш-флоу аналізу. Вивчення грошових потоків дає уявлення про ліквідність та фінансову гнучкість компанії, її здатність генерувати кошти та фінансувати операційну діяльність, інвестиції та зобов'язання перед кредиторами. Кеш-флоу аналіз важливий для ідентифікації потенційних проблем із ліквідністю до того, як вони стануть критичними.

Співвідносний (або коефіцієнтний) аналіз за допомогою фінансових коефіцієнтів дозволяє оцінити фінансову стійкість, ефективність та рентабельність підприємства. Зокрема, коефіцієнти ліквідності, оборотності, рентабельності та заборгованості є ключовими показниками, які використовуються для аналізу та оцінки загального фінансового стану компанії.

Важливим є також аналіз ризику та невизначеності. Використання статистичних інструментів та моделей, таких як аналіз чутливості, сценарний аналіз та моделювання Монте-Карло, може допомогти підприємствам оцінити вплив різних факторів на їх фінансове становище та розробити стратегії зниження можливих ризиків.

Для вищої точності аналізу в сучасних умовах, варто використовувати інструменти біг дата аналітики та штучного інтелекту, які дозволяють опрацьовувати великі об'єми даних, швидко ідентифікувати закономірності та аномалії, що може виявити приховані можливості або попередити про наближення проблем.

Нарешті, ефективний аналіз фінансової звітності неможливий без неперервної освіти та розвитку фахівців. Навчання аналітиків сучасним методам аналізу, постійне оновлення знань згідно зі змінами в нормативно-правовій базі та кращими практиками галузі, а також розвиток критичного мислення є критично важливими для забезпечення якості та ефективності управлінських рішень на основі аналізу фінансових звітів.

Сучасні методи аналізу фінансової звітності відіграють ключову роль у системі управління підприємством, дозволяючи не лише адекватно реагувати на поточні виклики, але й прогнозувати майбутні тренди та ризики. Інтеграція передових аналітичних підходів з неперервною професійною підготовкою та розвитком спеціалістів забезпечує стратегічне бачення та підвищує конкурентоспроможність підприємства на ринку.

У сучасному світі бізнесу, де швидкість і точність рішень визначає успіх підприємства, аналіз фінансової звітності є невід'ємною частиною управління компанією. Цей аналіз можна порівняти з діагностикою в медицині: як лікар використовує різні тести для оцінки здоров'я пацієнта, так і фінансовий аналітик застосовує різноманітні методики для оцінки стану підприємства. Розглянемо більш детально методи, які використовуються для аналізу фінансової звітності підприємства.

1. Горизонтальний та вертикальний аналіз — це, можливо, найбільш фундаментальні інструменти в арсеналі аналітика. Вони дозволяють побачити зміни в структурі активів, зобов'язань та капіталу, а також динаміку доходів та витрат підприємства протягом часу. Це наче рентген, який показує скелет компанії, допомагаючи ідентифікувати зони зростання або, навпаки, втрати стабільності.

2. Аналіз за допомогою коефіцієнтів відіграє роль детального біохімічного аналізу, він вимірює ліквідність, солвентність, ефективність та рентабельність підприємства. Такі коефіцієнти, як коефіцієнт поточної ліквідності, швидкої ліквідності, загальної заборгованості, дають можливість оцінити, наскільки добре підприємство може задовольняти свої короткострокові та довгострокові зобов'язання.

3. Кеш-флоу аналіз є аналогією до дослідження кровообігу в організмі. Він дозволяє оцінити реальні грошові потоки компанії, відслідковуючи всі грошові надходження та витрати. Це допомагає зрозуміти, чи здатне підприємство генерувати достатньо готівки для підтримки своєї діяльності, інвестування та повернення боргів.

4. Аналіз чутливості та сценарний аналіз є складними методиками, які аналізують, як різні зміни в зовнішньому середовищі (наприклад, зміни відсоткових ставок, курсів валют, цін на сировину) можуть вплинути на фінансові показники підприємства. Це допомагає виявити потенційні ризики та визначити "точки болю" компанії.

5. Моделювання Монте-Карло дозволяє зробити крок вперед у розумінні невизначеності, оцінюючи тисячі можливих результатів на основі випадкових вхідних даних, тим самим даючи комплексне бачення потенційних фінансових сценаріїв.

Аналіз фінансової звітності не обмежується лише кількісними методами; він також включає в себе квалітативні оцінки, які можуть виявити не числові фактори ризику та можливостей.

6. Аналіз приміток до звітності дає додаткову інформацію, яка не завжди очевидна з основних фінансових таблиць. Це може включати в себе деталі щодо облікових політик, потенційних зобов'язань, що не включені до балансу, а також інших значущих факторів, які можуть вплинути на фінансову стабільність підприємства.

7. Аналіз стійкості до фінансових шоків допомагає визначити, наскільки добре підприємство може впоратися з раптовими негативними змінами, такими як економічні кризи або пандемії. Це схоже на стрес-тести, які проводяться в банківському секторі, для перевірки їхньої спроможності витримати екстремальні ситуації.

8. Оперативний аналіз зосереджується на ефективності ділової діяльності, вимірюючи такі показники, як оборотність запасів, тривалість обороту дебіторської заборгованості, продуктивність праці тощо. Цей аналіз показує, наскільки ефективно підприємство використовує свої ресурси для генерації доходу.

9. ДюПонт аналіз розкладає рентабельність власного капіталу на компоненти для глибшого розуміння джерел прибутку. Він демонструє взаємозв'язок між операційною ефективністю, використанням активів та фінансовим важелем.

10. Інтегрований аналіз включає в себе використання всіх вищезгаданих методів для створення повного і багатогранного образу фінансового стану компанії. Він дає змогу не тільки зрозуміти поточне становище підприємства, а й оцінити його потенціал і стратегічні напрямки розвитку.

Кожна з цих методик є важливою частиною повноцінного аналізу фінансової звітності і несе в собі цінну інформацію, яка допомагає управлінцям приймати обґрунтовані управлінські рішення. Але ключовим елементом є їх взаємодоповнення і інтеграція в єдину аналітичну систему, яка дозволяє виявляти не тільки явні, а й потенційні ризики і можливості, формувати стратегію розвитку та вдосконалювати управлінські процеси.

Методика аналізу фінансової звітності в системі управління підприємством — це багатогранний процес, що вимагає глибокого розуміння як внутрішнього механізму компанії, так і зовнішніх факторів, що на нього впливають. І так само, як здоров'я людини залежить від регулярного медичного контролю, так і фінансове здоров'я підприємства залежить від неперервного і компетентного фінансового аналізу.

## **Висновки до розділу 1**

Фінансова звітність є необхідним інструментом для забезпечення прозорості та відповідальності в діяльності підприємства. Вона виконує критичну роль у демонстрації ефективного використання ресурсів компанією та у досягненні фінансових результатів, сприяючи тим самим зміцненню довіри з боку акціонерів та інших заінтересованих сторін. Крім того, фінансова звітність є не просто внутрішньою процедурою, а й законодавчою вимогою, виконання якої забезпечує стандартизацію та однозначність фінансової інформації, що є фундаментальним для функціонування глобальних ринків капіталу.

Водночас фінансова звітність перебуває у стані постійного розвитку, реагуючи на зміни у бізнес-середовищі, законодавстві та технологіях, вимагаючи від фахівців гнучкості, адаптивності та готовності до неперервного професійного розвитку. Таким чином, фінансову звітність можна визначити як багатовимірний інструмент, який стає основою не тільки для прийняття обґрунтованих управлінських рішень, але й для підтримки відповідності бізнесу регуляторним вимогам, забезпечуючи при цьому прозорість та відкритість компанії перед усіма заінтересованими особами.

Нормативні документи, що регулюють формування фінансової звітності, відіграють суттєву роль у забезпеченні якості та надійності фінансової інформації, що є фундаментом для створення прозорої економічної картини підприємства. Ця прозорість є необхідною умовою для забезпечення довіри

серед інвесторів та інших зацікавлених сторін, таких як кредитори та співробітники.

Оскільки правова база, що стосується фінансової звітності, є динамічною та підлягає змінам відповідно до еволюції економічних умов, міжнародних стандартів та практики бізнесу, компаніям необхідно постійно слідкувати за актуальними змінами у законодавстві, аби ефективно адаптувати свою звітність.

В Україні вимоги до фінансової звітності характеризуються високим рівнем деталізації та строгості, що має на меті збільшення рівня довіри з боку інвесторів та інших зацікавлених осіб. Така строгість норм сприяє не тільки прозорості, але й ефективності в управлінні підприємствами, підкреслюючи важливість дотримання цих вимог для стійкого функціонування та розвитку бізнесу.



## РОЗДІЛ 2

### МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

#### 2.1. Критерії оцінки фінансової звітності підприємства

Фінансова кондиція підприємства відображає його потенціал у фінансуванні операційної діяльності, а саме – наявність необхідних ресурсів. Оцінювання фінансової ситуації може вказувати на стабільність, нестабільність або кризовий стан. Спроможність компанії вчасно здійснювати платежі та забезпечувати розширення діяльності є ознакою стабільного фінансового статусу.

Основними індикаторами, що характеризують якісні зміни у стані активів підприємства, є визначені показники (згідно таблиці 2.1).

Таблиця 2.1

Показники майнового стану підприємства

Показник	Формула для розрахунку
Сума загальних господарських ресурсів підприємства	результат нетто-балансу
Частка активної частини основних фондів	вартість активної частини основних засобів / вартість основних засобів
Питома вага швидкореалізовуваних активів	швидкореалізовані активи / актив балансу

Розглянемо економічне тлумачення визначених параметрів. Величина загальних господарських ресурсів відображає вартість активів, які зареєстровані у фінансовій звітності підприємства. Цей метод оцінки базується на бухгалтерських принципах, а не на ринковій вартості активів. Приріст цього індикатора вважається позитивним явищем, оскільки це свідчить про збільшення майнових активів організації.

Під активною частиною основних засобів розуміють такі об'єкти, як машини, устаткування та транспортні засоби. Позитивно оцінюється зростання частки цих активів в загальній структурі основних засобів, що вказує на розвиток

виробничого потенціалу. Також корисним для компанії є збільшення частки ліквідних активів.

Аналіз комерційної активності підприємства включає оцінку виробничих показників та ефективність основної діяльності. В якісному аспекті цього аналізу враховуються фактори на кшталт обсягів ринків збуту продукції, присутності експортованих товарів, брендового іміджу компанії та її популярності серед споживачів.

Для кількісної оцінки використовуються індикатори, які визначають ефективність використання всіх типів ресурсів – від матеріальних до трудових і фінансових. Це можуть бути такі критерії, як обсяги продажів, ефективність використання фондів, оборотність активів, товарообіг, оборотність капіталу, кредиторської та дебіторської заборгованості.

У контексті оцінки оборотності оборотних активів ключова увага приділяється аналізу запасів і дебіторської заборгованості. Чим менше фінансових ресурсів заморожено в цих елементах балансу, тим вища їх оборотність та вища загальна ефективність їх використання, що сприяє зростанню прибутковості.

Оборот активів оцінюють, порівнюючи середні обсяги обігових активів із їхніми оборотами протягом зазначеного терміну. Оцінка оборотів охоплює: витрати на створення продукції у контексті виробничих запасів; доходи від продажу продукції для дебіторської заборгованості. Частота оборотів вказує на середню кількість циклів певних коштів, інвестованих в активи за аналізований період, тоді як оборотність, виражена у днях, демонструє тривалість одного циклу обороту для вказаних коштів.

Для оцінки ефективності використання конкретних ресурсів, як-от власного чи основного капіталу, розраховують такі показники, як оборотність власного капіталу і оборотність загального капіталу, вкладеного у бізнес. Детальні формули для обчислення ключових показників ділової активності будуть представлені далі.

Заборгованість підприємства, що включає дебіторську та кредиторську, зазвичай виникає у процесі розрахунків з покупцями, постачальниками, податковими органами, підрядниками та працівниками. Така заборгованість є нормальним явищем і часто необхідна для бізнесу, проте великі обсяги дебіторської чи кредиторської заборгованості можуть загрожувати ефективності фінансової діяльності компанії, оскільки це веде до неорганізованого перерозподілу обігових коштів. Аналітичний процес починається з аналізу даних балансу для виявлення тенденцій зростання чи скорочення заборгованості та дослідження необґрунтованих боргів та їх причин.

Показники рентабельності звичайно групуються у кілька категорій:

- рентабельність виробничих витрат та інвестиційних проектів;
- рентабельність продажів;
- рентабельність капіталу та його компонентів.

Ці показники розраховуються з використанням балансового або чистого прибутку. Особливо інформативним вважається показник рентабельності власного капіталу, який ілюструє, скільки прибутку припадає на кожну гривню власних коштів.

Аналіз фінансової кондиції компанії здійснюють, розглядаючи короткотермінові та довготермінові перспективи. Для короткотермінового оцінювання ключовими є показники ліквідності та здатності компанії до вчасного й повного виконання короткотермінових платіжних зобов'язань. Під платоспроможністю розуміють наявність у компанії достатньої кількості фінансових ресурсів для покриття поточної кредиторської заборгованості, що вимагає негайного врегулювання. Основні індикатори ліквідності, платоспроможності та кредитної спроможності зібрані в таблиці 2.2.

У нестабільних умовах, що склалися в економічному середовищі, регулярна оцінка фінансового стану компаній (щоквартально як мінімум) є надзвичайно важливою для забезпечення їхньої фінансової надійності. Фінансова надійність відображає здатність компанії до довгострокових платежів та визначається балансом між власними та залученими фінансовими ресурсами.

Таблиця 2.2

## Показники ліквідності і платоспроможності

Показник	Порядок розрахунку	Нормативне значення
1. Функціонуючий капітал	власний капітал + довгострокові зобов'язання – основні засоби – поточні зобов'язання	Позитивне значення, зростання
2. Маневреність функціонуючого капіталу	грошові кошти / функціонуючий капітал	Зростання
3. Коефіцієнт покриття загальний	оборотні активи / поточні зобов'язання	>1
4. Коефіцієнт швидкої ліквідності	оборотні активи – запаси / поточні зобов'язання	>0,6
5. Коефіцієнт абсолютної ліквідності (платоспроможності)	грошові кошти / поточні зобов'язання	0,2...0,3
6. Частка оборотних коштів в активах	поточні активи / усього активів (підсумок балансу)	>2
7. Частка функціонуючого капіталу у покритті запасів	функціонуючий капітал (власні оборотні кошти) / запаси	
8. Коефіцієнт покриття запасів	стабільні джерела покриття / запаси	
9. Частка виробничих запасів в поточних активах	запаси / поточні активи	
10. Період інкасації дебіторської заборгованості	дебіторська заборгованість / продаж в кредит: кількість днів в періоді	
11. Тривалість кредиторської заборгованості	кредиторська заборгованість / закупівлі: кількість днів в періоді	
12. Коефіцієнт автономії (незалежності)	власні кошти / майно підприємства	$\geq 0,5$
13. Коефіцієнт співвідношення позикових і власних коштів	позикові кошти / власні кошти	<1
14. Відношення нерозподіленого прибутку до всієї суми активів	нерозподілений прибуток / вся сума активів	Позитивне значення, зростання
15. Оборотність матеріальних запасів	виручка від реалізації / матеріальні запаси	Зростання

Проте, не обмежуючись лише одним індикатором, в світовій та національній економічній практиці розроблено багатоаспектну систему індикаторів.

Ці індикатори не мають універсальних критеріїв оцінки через вплив множини факторів, таких як специфіка галузі, умови кредитування, структура фінансування, репутація компанії та інші. Асортимент показників фінансової надійності наведено в таблиці 2.3.

Таблиця 2.3

## Показники фінансової стійкості і стабільності

Показник	Порядок розрахунку	Нормативне значення
1. Коефіцієнт довгострокового залучення капіталу	довгострокові кредити / (власні кошти + довгострокові кредити)	
2. Коефіцієнт маневреності власних коштів	(власні кошти + довгострокові кредити – необоротні активи) / (власні кошти + довгострокові кредити)	>0,3
3. Коефіцієнт реальної вартості основних засобів у вартості майна підприємства	(вартість основних фондів – сума накопиченої амортизації) / підсумок балансу	>0,3
4. Коефіцієнт концентрації власного капіталу	власний капітал / активи	>0,5
5. Коефіцієнт фінансової залежності	активи / власний капітал	<1
6. Коефіцієнт концентрації залученого капіталу	залучений капітал / підсумок балансу	<=0,5
7. Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів	довгострокові зобов'язання / (довгострокові зобов'язання + власний капітал)	
8. Коефіцієнт структури залученого капіталу	довгострокові зобов'язання / залучений капітал	

Разом із використанням коефіцієнтів для аналізу фінансової стабільності та платоспроможності застосовують абсолютні значення для визначення фінансової стабільності, а також створюють балансовий звіт про ліквідність компанії. Загальний індикатор фінансової стабільності визначається як профіцит або дефіцит фінансування для утворення оборотних активів, обчислений як різниця між обсягом фінансових джерел і обсягом запасів. Для аналізу використовують ряд критеріїв, що відображають різний рівень покриття активів, зазначених у балансі, таких як наявність власних оборотних коштів (різниця між сумою власного капіталу та сумою необоротних активів), наявність комбінованих джерел власних і довгострокових зобов'язань для формування запасів (вказаний раніше індикатор плюс сума довгострокових позик), а також загальну величину основних джерел для формування запасів (сума попереднього індикатора і сума короткострокових позик). Цим індикаторам відповідають три показники рівня забезпеченості запасів: профіцит або дефіцит власних оборотних коштів; профіцит або дефіцит з комбінованих джерел власних коштів і довгострокових зобов'язань; профіцит або дефіцит в загальному обсязі основних джерел фінансування. Ці три показники дозволяють категоризувати фінансові стани за рівнем їх стабільності, такими як абсолютна стабільність, нормальна стабільність, нестабільний фінансовий стан та кризовий стан. Аналіз балансової ліквідності полягає у порівнянні активів, ранжованих за їх ліквідністю, з короткостроковими пасивами, що класифікуються згідно з терміновістю їх погашення, як показано на рисунку 2.1.

Баланс визнається повністю ліквідним, коли виконуються умови:

$$A1 \text{ більше або дорівнює } П1; A2 \text{ більше або дорівнює } П2; A3 \text{ більше або дорівнює } П3; A4 \text{ більше або дорівнює } П4 \quad (2.1)$$

Аналізування цих пропорцій між згаданими групами активів та пасивів протягом різних часових періодів допоможе виявити зміни в структурі балансу і його рівень ліквідності. В залежності від цілей та завдань аналізу, в кожному

індивідуальному випадку потрібно обрати найбільш підходящий набір його методів, технік та індикаторів.

<b>ЛІКВІДНІСТЬ БАЛАНСУ</b>	
<b>АКТИВИ</b>	<b>ПАСИВИ</b>
<b>Найбільш ліквідні активи (А1)</b> — до них всі статті коштів й короткострокові фінансові вкладення (надійні цінні папери)	<b>Найбільш термінові зобов'язання (П1)</b> — короткострокова кредиторська заборгованість по розділу III пасиву, а також поточні зобов'язання з розрахунків
<b>Швидко реалізовані активи (А2)</b> — дебіторська заборгованість та інші оборотні активи	<b>Короткострокові пасиви (П2)</b> — короткострокові кредити й поточна заборгованість по довгострокових зобов'язаннях, — розділ III пасиву, крім включених у попередню групу
<b>Повільно реалізовані активи (А3)</b> — Запаси, а також статті «Довгострокові фінансові вкладення»	<b>Довгострокові пасиви (П3)</b> — довгострокові кредити, зобов'язання, забезпечення
<b>Важко реалізовані активи (А4)</b> — статті розділу I активу «Основні засоби» за винятком статей, включених у попередню групу	<b>Постійні пасиви (П4)</b> — статті розділу I пасиву «Власний капітал».

Рис. 2.1. Схема розподілу активів і пасивів підприємства на групи з метою визначення ліквідності балансу

## 2.2. Загальний аналіз фінансової звітності підприємства

Оцінка фінансової стійкості ТОВ "Контакт" здійснювалася на основі даних, одержаних на даному підприємстві. Для цього використовувалися ключові фінансові звіти: балансовий звіт, звіт про доходи та витрати, а також відповідні додатки до звітності.

Аналіз активів компанії виявив негативну тенденцію: за період з початку 2021 року, коли балансова вартість майна складала 26135 тис. грн, до кінця 2022 року вона знизилася до 16082,5 тис. грн. Це вказує на скорочення вартості активів компанії вдвічі за дворічний період, що може свідчити про погіршення її фінансового положення.

Динаміка доходів компанії також була негативною, з поступовим зниженням від 1627,5 тис. грн в 2020 році до 128655 тис. грн у 2021 році, та далі до 115307,5 тис. грн в 2022 році. Для детальнішого аналізу причин цього падіння було укладено агрегований аналітичний баланс, представлений у таблиці 2.4.

Таблиця 2.4

## Показники агрегованого балансу підприємства, тис. грн.

Актив	Станом на 1.01.2021 р.	Станом на 1.01.2022 р.	Станом на 1.01.2023 р.	Пасив	Станом на 1.01.2021 р.	Станом на 1.01.2022 р.	Станом на 1.01.2023 р.
I. Необоротні активи	11980	4695	4942,5	I. Власний капітал	17617,5	8832,5	8765
II. Оборотні активи	15155	11387,5	7635	II. Довгострокові зобов'язання та забезпечення	0	0	0
				III. Поточні зобов'язання та забезпечення	9517,5	7250	3820
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття				IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
Баланс	26135	16082,5	12577,5	Баланс	26135	16082,5	12577,5

З представленої інформації у таблиці випливає, що протягом 2021-2022 років в компанії "Контакт" спостерігалось скорочення обсягу як довгострокових, так і короткострокових активів. Подібна тенденція простежувалася і у пасивах балансу, де мала місце зниження як власного капіталу, так і короткострокової заборгованості.

Проаналізуємо індикатори, що відображають відношення між довгостроковими та короткостроковими активами на різних етапах:

На 01.01.2021 р.: Коефіцієнт =  $11980 / 15155 \approx 0,8$

На 01.01.2022 р. : Коефіцієнт =  $4695 / 11387,5 \approx 0,4$



На 01.01.2023 р. : Коефіцієнт =  $4942,5 / 7635 \approx 0,65$

Ці дані свідчать про непостійність співвідношення довгострокових та короткострокових активів, що може вказувати на неефективність політики компанії щодо управління активами. У підприємства на кожну гривню короткострокових активів припадає від 0,4 до 0,8 грн. основних засобів, що вказує на високий рівень ліквідності балансу.

Для повного і глибокого розуміння фінансового стану "Контакт" та його змін, буде розроблено аналітичні таблиці 2.5-2.8, що містять інформацію про структуру активів і пасивів, їх динаміку та структурні зміни.

Згідно з аналізом таблиць 2.5 і 2.6, можна відзначити, що протягом 2021 року оборотні активи знизилися на 25%, а в наступному році – на додаткові 32,9%. Це скорочення в основному було викликано зменшенням запасів з 5350 до 3552,5 тис. грн. (на 33,6%), падінням дебіторської заборгованості з 5555 до 3790 тис. грн. (на 31,8%) та значним зниженням наявності готівки з 1195 до 212,5 тис. грн. (на 82,2%). Тим не менше, дебіторська заборгованість за розрахунками зросла з 2642,5 до 2997,5 тис. грн. (на 13,4%), а також була введена нова стаття оборотних активів "Поточні фінансові інвестиції" на суму 442,5 тис. грн.

У 2022 році спостерігалось скорочення короткострокових активів компанії, яке було обумовлено подальшим зменшенням рівня запасів з 11387,5 тис. грн. до 7635 тис. грн., що становить падіння на 32,9%. Також відбулося зниження обсягу дебіторської заборгованості з 3790 тис. грн. до 2567,5 тис. грн., тобто на 32,2%, і значне скорочення дебіторської заборгованості за розрахунками з 2997,5 тис. грн. до 460 тис. грн., що відповідає 84,6%. Водночас було скасовано категорію "Поточні фінансові інвестиції". З іншого боку, відзначається суттєве збільшення наявності грошових коштів з 212,5 тис. грн. до 1875 тис. грн., або на 782%. Однак, при цьому має місце зростання одного з активних розділів балансу з 4695 тис. грн. в 2021 році до 4942,5 тис. грн. в 2022 році, що є збільшенням на 5,3%.

Таблиця 2.5

Динаміка показників активу порівняльного аналітичного балансу ТОВ  
«Контакт» за 2021 рік, тис. грн.

Актив	Абсолютні величини		Питома вага		Зміни			
	на початок року	на кінець року	на початок року	на кінець року	в абсолютних величинах	у питомій вазі	у відсотках до величини на початок року (гр. 6: гр. 2)	у відсотках до зміни підсумку балансу (гр.6: підсумок. гр. 6)
I. Основні засоби та інші необоротні активи	11980	4695	44,2	29,2	-7285	-15,0	-60,80	72,5
II. Оборотні активи	15155	11387,5	54,3	68,4	-3747,5	14,0	-25,40	33,9
- запаси	5350	3552,5	19,7	22,1	-1797,5	2,4	-33,60	6,6
- дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	5555	3790	20,5	23,6	-1765	3,1	-31,80	17,6
- дебіторська заборгованість за розрахунками та інша	2642,5	2997,5	9,7	18,6	355	8,9	13,40	-3,5
- поточні фінансові інвестиції	0	442,5	0	2,8	442,5	2,8	-	-4,4
- грошові кошти та їх еквіваленти	1195	212,5	4,4	1,3	-982,5	-3,1	-82,20	9,8
- витрати майбутніх періодів	412,5	392,5	1,5	2,4	-20	0,9	-4,80	0,2
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	27135	16082,5			0			
БАЛАНС	11980	4695	100	100	-11052,5	0,6	-40,70	100

Таблиця 2.6

## Динаміка показників активу порівняльного аналітичного балансу ТОВ

«Контакт» за 2022 рік, тис. грн.

Актив	Абсолютні величини		Питома вага		Зміни			
	На початок року	На кінець року	На початок року	На кінець року	В абсолютних величинах	У питомій вазі	у відсотках до величини на початок року (гр. б: гр. а)	у відсотках до зміни підсумку балансу (гр.б: підсумок. гр. б)
I. Основні засоби та інші необоротні активи	4695	4942,5	29,2	39,3	247,5	10,1	5,3	4695
II. Оборотні активи	11387,5	7635	70,8	60,7	-3752,5	-10,1	-32,9	11387,5
- запаси	3552,5	2045	22,1	16,3	-1507,5	-5,8	-42,4	3552,5
- дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	3790	2567,5	23,6	20,4	-1222,5	-3,2	-32,2	3790
- дебіторська заборгованість за розрахунками та інша	2997,5	460	18,6	3,7	-2537,5	-15,0	-84,6	2997,5
- поточні фінансові інвестиції	442,5	0	2,8	0,0	-442,5	-2,8	-100,0	442,5
- грошові кошти та їх еквіваленти	212,5	1875	1,3	14,9	1662,5	13,6	782,0	212,5
- витрати майбутніх періодів	392,5	687,5	2,4	5,5	295	3,0	75,1	392,5
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	0	0	0,0	0,0	0	0,0	0,0	0
БАЛАНС	16082,5	12577,5	100,0	100,0	-3505	0,8	-21,8	16082,5

Для детальнішого розуміння змін, що відбулися у пасивній частині балансу протягом 2021-2022 років, звернемося до таблиць 2.7 і 2.8.

Таблиця 2.7

## Динаміка показників пасиву порівняльного аналітичного балансу ТОВ

«Контакт» за 2021 рік, тис. грн.

Актив	Абсолютні величини		Питома вага			Зміни		
	на початок року	на кінець року	на початок року	на кінець року	в абсолютних величинах	у питомій вазі	у відсотках до величини на початок року (гр. 6 : гр. 2)	у відсотках до зміни підсумку балансу (гр.6 : підсумок. гр. 6)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
I. Власний капітал	17617,5	8832,5	64,9	54,9	-8785	-10,0	-49,8	79,5
II. Довгострокові зобов'язання			-	-		-	-	-
III. Поточні зобов'язання в тому числі:	9517,5	7250	35,1	45,1	-2267,5	10,0	-23,8	-20,5
поточні зобов'язання за розрахунками та інша	1667,5	2835	6,1	17,6	1167,5	11,5	70,0	-10,6
кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	6695	3327,5	24,7	20,7	-3367,5	-4,0	-50,2	30,5
- доходи майбутніх періодів	1155	1087,5	4,3	6,8	-67,5	2,5	-5,8	0,6
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття								
БАЛАНС	27135	16082,5	100,0	100,0	-11052,5	0,0	40,7	100,0

Протягом 2021-2022 років у структурі пасивів балансу було зафіксовано наступні тенденції змін. Як вже зазначалося, сумарна величина балансу зазнала поступового зниження, що у фінансовій термінології відображається як скорочення капіталу компанії.

У 2021 році капітал компанії впав на 11052,5 тис. грн., або на 40,7%. Падіння капіталу було викликане зменшенням обсягу власного капіталу з 17617,5 тис. грн. до 8832,5 тис. грн., що складає 49,8%. Також було зареєстровано падіння короткострокових зобов'язань з 9517,5 тис. грн. до 7250 тис. грн., або на 23,8%, яке спостерігалось у всіх категоріях, включаючи і доходи наступних періодів, де зменшення склало з 1155 тис. грн. до 1087,5 тис. грн., або на 5,8%.

В 2022 році капіталізація компанії продовжила своє зниження, проте масштаби цього зниження були менш виразними. Скорочення власного капіталу склало 67,5 тис. грн., або 0,7%, тоді як короткострокові зобов'язання знизилися на 3437,5 тис. грн., або на 47,4%.

Ці дані вказують на поглиблення фінансових труднощів компанії, що характеризується скороченням як активів, так і загального капіталу – власних та позикових коштів.

Для глибшого аналізу складових оборотних активів компанії ми створюємо аналітичні таблиці під номерами 2.9 та 2.10. За даними, представленими в цих таблицях, можна відзначити, що єдиною категорією запасів компанії, які мають в наявності, є виробничі матеріали та готова продукція.

З аналізу таблиць 2.9 і 2.10 стає зрозумілим, що протягом 2021 року виробничі запаси компанії зазнали істотного зменшення, опустившись більш ніж вдвічі з 2960 до 1220 тис. грн., тоді як обсяг товарів знизився лише на 57,5 тис. грн., або на 2,4%, досягнувши показника в 933 тис. грн. В результаті, сукупне скорочення запасів компанії склало 2332,5 тис. грн., що відображає падіння на 33,6%.

Таблиця 2.8

## Динаміка показників пасиву порівняльного аналітичного балансу ТОВ

«Контакт» за 2022 рік, тис. грн.

Актив	Абсолютні величини		Питома вага		Зміни			
	на початок року	на кінець року	на початок року	на кінець року	в абсолютних величинах	у питомій вазі	у відсотках до величини на початок року (гр. 6: гр. 2)	у відсотках до зміни підсумку балансу (гр.6: підсумок. гр. 6)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
I. Власний капітал	8832,5	8765,0	54,9	69,6	-67,5	14,7	-0,7	1,9
II. Довгострокові зобов'язання	0	0	0	0	0	0	0	0
III. Поточні зобов'язання в тому числі:	7250,0	3812,5	38,3	22,3	-3437,5	-16,0	-47,4	98,1
поточні зобов'язання за розрахунками та інші	2835,0	2317,5	17,6	18,4	-517,5	0,8	-18,3	14,8
кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	3327,5	477,5	20,7	3,9	-2850,0	-16,8	-85,6	81,3
- доходи майбутніх періодів	1087,5	1017,5	6,8	8,1	-70,0	1,3	-6,4	2,0
БАЛАНС	16082,5	12577,5	100,0	100,0	-3505,0	0,0	-21,7	100,0

Таблиця 2.9

Динаміка стану запасів підприємства за 2021 рік, тис. грн.

Статті запасів	Абсолютні величини		Питома вага		Зміни			
	на початок звітного періоду	на кінець звітного періоду	на початок звітного періоду	на кінець звітного періоду	в абсолютних величинах (3-2)	в питомій вазі (5 - 4)	у відсотках до величини на початок періоду (6: 2) 100	у відсотках до зміни підсумку балансу (6: 6б) 100
Виробничі запаси	2960,0	1220,0	55,3	34,3	-1740,0	-21,0	-58,8	218,2
Товари	2390,0	2332,5	44,7	65,4	-57,5	20,7	-2,4	-3,2
Загальна величина	5350,0	3552,5	100,0	100,0	-1797,5	0,0	-33,6	100,0

Таблиця 2.10

Динаміка стану запасів підприємства за 2022 рік, тис. грн.

Показник	Абсолютні величини		Питома вага		Зміни			
	на початок звітного періоду	на кінець звітного періоду	на початок звітного періоду	на кінець звітного періоду	в абсолютних величинах (3-2)	в питомій вазі (5-4)	у відсотках до величини на початок періоду (6: 2) 100	у відсотках до зміни підсумку балансу (6: 6б) 100
Виробничі запаси	1220,0	1870,0	34,3	91,4	650,0	57,1	53,2	-43,1
Товари	2332,5	175,0	65,7	8,6	-2157,5	-57,1	-92,5	143,1
Загальна величина	3552,5	2045,0	100,0	100,0	-150,8	0,0	-42,4	100,0

У 2022 році спостерігається протилежний рух: виробничі запаси показали зростання на 650 тис. грн. (53,2%), у той час як товари продемонстрували критичне скорочення на 2157,5 тис. грн. (92,5% від початкової вартості).

Ці зміни відображають відсутність у підприємства стабільної стратегії управління оборотними активами та їх оптимального балансу. Огляд балансу виявляє згортання фінансового здоров'я компанії. У наступному параграфі ми детальніше розглянемо становище компанії, використовуючи коефіцієнтний аналіз для оцінки майнового стану, рентабельності, прибутковості та ділової активності підприємства.

### **2.3. Оцінка ефективності використання основних засобів і аналіз рентабельності та ділової активності ТОВ "Контакт"**

Для початку здійснимо обчислення показників, які відображають стан активів компанії. Для кращої наочності результатів ці обчислення будуть виконані у вигляді таблиці 2.11.

Протягом останніх двох років абсолютна сума активної частини основних фондів в загальній структурі активів зросла, водночас їх відсоткова частка залишилася стабільною. Однак маємо зростання показника зношеності основних фондів з 62% станом на 1 січня 2021 року до 74% на початок 2023 року, що свідчить про високий ступінь зносу активів. Зазначена зношеність накладає певні виклики, адже свідчить про мінімальне оновлення основних засобів підприємством. Індекс оновлення основних фондів у 2022 році становив лише 5,6%, в той час як в попередні періоди відбувалося лише вибуття активів. Крім того, на кінець 2022 року зменшення частки ліквідних активів вказує на погіршення ліквідності компанії. Деталі щодо показників ділової активності будуть викладені в таблиці 2.12.



Таблиця 2.11

## Динаміка показників майнового стану підприємства

Показник	Станом на 1.01.2021 р	Станом на 1.01.2022 р	Станом на 1.01.2023 р
Сума господарських коштів підприємства	27135,0	16082,5	12577,5
Частка активної частини основних засобів	$10965 / 15665 = 0,7$	$10317,5 / 13752,5 = 0,7$	$10157,5 / 14567,5 = 0,7$
Коефіцієнт зносу	$9645 / 15665 = 0,6$	$10132,5 / 13752,5 = 0,7$	$10727,5 / 14567,5 = 0,7$
Питома вага швидкоореалізованих активів	$(2960 + 2390) / 27135 = 0,2$	$(1220 + 2332,5) / 16082,5 = 0,2$	$(1870 + 175) / 12577,5 = 0,16$
Коефіцієнт оновлення основних засобів (інтегральний)	-	-	$815 / 14567,5 = 0,06$ або 5,6%

Враховуючи зниження загальних фінансових показників компанії в нашому попередньому аналізі, результати, що стосуються ділової активності, є надзвичайно позитивними. Було зафіксовано підвищення майже усіх ключових індикаторів оборотності. Як приклад, швидкість обігу капіталу збільшилася з 6 циклів станом на 1 січня 2021 року до 9,2 циклу на початок 2023 року. Схоже поліпшення мали місце й у швидкості обігу власного капіталу (з 9,2 до 13,2 оборотів), оборотності матеріальних обігових коштів (з 11 до 16,6 оборотів), швидкості обороту товарних запасів (з 68,1 до 658,9 оборотів), а також у швидкості обороту дебіторської та кредиторської заборгованостей (з 19,9 до 38,1 та з 24,3 до 237,7 оборотів відповідно). Ефективність використання основних засобів також збільшилась, як можна бачити з росту фондоддачі з 13,58 до 23,3 гривень доходу з однієї гривні основних засобів, що вказує на підвищення продуктивності підприємства. Чистий прибуток та виручка від продажу товарів і послуг варіювалися в різні роки. В кінці 2020 року компанія зазнала збитків у розмірі 625 тисяч гривень, але вже в кінці 2021 року вона заробила 2250 тисяч гривень прибутку, та 1175 тисяч гривень прибутку в кінці 2022 року. На основі цих даних ми проаналізуємо рентабельність компанії за 2021 та 2022 роки.

Таблиця 2.12

## Динаміка показників ділової активності

Показник	Порядок розрахунку	Станом на 1.01.2021 р.	Станом на 1.01.2022 р.	Станом на 1.01.2023 р.
1. Загальна оборотність капіталу	обсяг реалізації продукції (робіт, послуг) / підсумок балансу	162750 / 27135 = 6,0	321650 / 40206,25 = 8,0	288268,75 / 31443,75 = 9,17
2. Оборотність мобільних засобів	обсяг реалізації продукції (робіт, послуг) / (підсумок 2 розділу активу балансу)	162750 / (27135 + 412,5) = 10,74	128660 / (10995 + 392,5) = 11,3	115307,5 / (6947,5 + 687,5) = 15,1
3. Оборотність матеріальних оборотних коштів	обсяг реалізації продукції (робіт, послуг) / підсумок 2 розділу активу балансу за вирахуванням витрат майбутніх періодів	162750 / 14742,5 = 11,04	128660 / 10995 = 11,7	115307,5 / 6947,5 = 16,6
4. Оборотність товарів	обсяг реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) / товари	162750 / 2390 = 68,1	128660 / 2332,5 = 55,16	115307,5 / 175 = 658,9
5. Оборотність дебіторської заборгованості	обсяг реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) / дебіторська заборгованість	162750 / 8197,5 = 19,85	128660 / 6787,5 = 18,96	115307,5 / 3027,5 = 38,08
6. Середній термін обороту дебіторської заборгованості	360 * дебіторська заборгованість / обсяг реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	18,13	18,98	9,4
7. Оборотність кредиторської заборгованості	обсяг реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) / кредиторська заборгованість	162750 / 6695 = 24,3	128660 / 3327,5 = 38,67	115307,5 / 477,5 = 237,7
8. Середній період обороту кредиторської заборгованості	360 * кредиторська заборгованість / обсяг реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	14,8	9,3	1,5
9. Фондовіддача основних засобів та інших необоротних активів	обсяг реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) / підсумок 1 розділу активу балансу	162750 / 11980 = 13,58	128660 / 4695 = 27,4	115307,5 / 4942,5 = 23,3
10. Оборотність власного капіталу	виручка від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) / підсумок 1 розділу пасиву балансу	162750 / 7047 = 9,23	128660 / 3533 = 14,5	46123 / 8765 = 13,2

Таблиця 2.13

## Динаміка показників рентабельності

Показник	Станом на 1.01.2021 р	Станом на 1.01.2022 р	Станом на 1.01.2023 р
Рентабельність капіталу	-	2250/16082,5=0,14	1175/12577,5=0,093
Рентабельність власного капіталу	-	2250 / 8832,5 = 0,25	1175/ 8765 = 0,134
Рентабельність продажів	-	2250/ 128660 = 0,017	1175/ 115307,5 =0,01

Обчислення підтверджують, що протягом останніх двох років компанія функціонує з прибутком, при цьому індикатори прибутковості загального та власного капіталів виявилися вищими в порівнянні з середніми значеннями за галузевими підприємствами. В таблиці 2.14 ми деталізовано аналізуємо ситуацію щодо кредиторської заборгованості на підприємстві.

Таблиця 2.14

## Динаміка стану та структури кредиторської заборгованості

Показник	Станом на 1.01.2021 р.		Станом на 1.01.2022 р.		Зміна за 2021 рік		Станом на 1.01.2023 р.		Зміна за 2022 рік	
	грн.	%	грн.	%	грн.	%	грн.	%	грн.	%
1. Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	6695,0	80,1	3327,5	54,0	-3367,5	-26,1	485,0	17,3	-2842,5	-36,7
2. Поточні зобов'язання за розрахунками:										0,0
- за авансами одержаними	2,5	0,0	2,5	0,0	0,0	0,0	2,5	0,1	0,0	0,1
- з бюджетом	610,0	7,3	420,0	6,8	-190,0	-0,5	1252,5	44,7	832,5	37,9
- з позабюджетних платежів	27,5	0,3	27,5	0,5	0,0	0,1	27,5	1,0	0,0	0,5
- зі страхування	210,0	2,5	215,0	3,5	5,0	1,0	272,5	9,7	57,5	6,2
- з оплати праці	507,5	6,1	500,0	8,1	-7,5	2,0	660,0	23,6	160,0	15,4
- з учасниками	0,0	0,0	1232,5	20,0	1232,5	20,0	0,0	0,0	-1232,5	-20,0
інші поточні зобов'язання	310,0	3,7	437,5	7,1	127,5	3,4	102,5	3,7	-335,0	-3,4
всього	8362,5	100,0	6162,5	100,0	-2200,0	0,0	2802,5	100,0	-3360,0	0,0

За аналізований період загальний обсяг кредиторської заборгованості зазнав зниження з 8362,5 тис. грн. до 2802,5 тис. грн. У 2021 році домінуючу частину боргів компанії склали розрахунки за товари, роботи та послуги (80% на початку року і 54% на його закінчення), але до кінця 2022 року ситуація істотно трансформувалася: найбільший відсоток заборгованості припав на борги перед бюджетом, які становили 44,7%, та по оплаті праці — 23,6%. Присутність боргів перед бюджетом та за зарплатнею платіжкою ставить під сумнів фінансову добропорядність підприємства, адже такі борги визначаються як неприйнятні. В теорії, зниження кредиторської заборгованості сприймається як позитивна динаміка. Однак, у певних умовах, стрімке зменшення заборгованості може бути не оптимальним для підприємства, оскільки використання коштів кредиторів без сплати процентів є більш вигідним. У наступному параграфі ми зосередимося на оцінці платоспроможності підприємства, його ліквідності та фінансової стабільності, що дозволить нам сформулювати кінцеві висновки щодо його фінансової ситуації.

#### **2.4. Огляд показників платоспроможності, ліквідності та фінансового здоров'я ТОВ "Контакт"**

За період звітування спостерігалось зниження власного капіталу ТОВ "Контакт", що вказує на потенційне ослаблення його фінансової стабільності. Для глибшого розуміння ситуації будуть визначені ключові абсолютні показники фінансової стабільності на початку та в кінці звітної періоду, а також розрахований комплексний індикатор фінансового здоров'я.

Розрахунок першого показника – наявності власних оборотних засобів – виглядає наступним чином: Власні оборотні кошти на початок 2021 року:  $OZ_{\text{вл.2021}} = 17617,5 - 11980 = 5637,5$  тис. грн. На кінець 2022 року:  $OZ_{\text{вл. 2022}} = 8832,5 - 4695 = 4137,5$  тис. грн. На кінець 2023 року:  $OZ_{\text{вл. 2023}} = 8765 - 4942,5 = 3822,5$  тис. грн.

Другий показник – рівень власних і довгострокових зобов'язань, відсутність довгострокових запозичень веде до того, що розрахунок цього

показника відповідає першому: Власні та довгострокові кошти на початок 2021 року:  $OЗ_{вл+д.2021} = 5637,5$  тис. грн. На кінець 2022 року:  $OЗ_{вл+д.2022} = 4137,5$  тис. грн. На кінець 2023 року:  $OЗ_{вл+д.2023} = 3822,5$  тис. грн.

Третій показник – сумарна вартість первинних джерел для покриття запасів і витрат: Загальні джерела на початок 2021 року:  $OЗ_{2021} = 17617,5 + 8362,5 - 11980 = 14000$  тис. грн. На кінець 2022 року:  $OЗ_{2022} = 8832,5 + 6162,5 - 4695 = 10300$  тис. грн. На кінець 2023 року:  $OЗ_{2023} = 8765 + 2795 - 4942,5 = 6617,5$  тис. грн.

Для наглядності розглянемо представлені дані у таблиці 2.15.

На основі даних, викладених у таблиці 2.15, можна зробити висновок про фінансову рівновагу компанії "Контакт". Незважаючи на коливання власного капіталу, підприємство підтримує повне покриття поточних зобов'язань за рахунок власних оборотних коштів, демонструючи абсолютну фінансову стабільність, що підтверджується класифікацією фінансових станів станом на 1 січня 2021 та 1 січня 2023 років.

Далі приступимо до оцінки ліквідності балансу компанії, аналізуючи активи з точки зору їх ліквідності.

Активи високої ліквідності (A1) – це наявні кошти:  $A1_{2021} = 932,5$  тис. грн.  $A1_{2022} = 40$  тис. грн.  $A1_{2023} = 1780$  тис. грн.

Активи, що швидко реалізуються (A2) – дебіторська заборгованість:  $A2_{2021} = 5555 + 7,5 + 205 + 42,5 + 2387,5 = 8197,5$  тис. грн.  $A2_{2022} = 3790 + 25 + 517,5 + 42,5 + 2412,5 + 442,5 = 7230$  тис. грн.  $A2_{2023} = 2567,5 + 322,5 + 42,5 + 95 = 3027,5$  тис. грн.

Менш ліквідні активи (A3) – запаси компанії:  $A3_{2021} = 2960 + 2390 + 262,5 + 3947,5 + 412,5 = 9972,5$  тис. грн.  $A3_{2022} = 1220 + 2332,5 + 172,5 + 392,5 + 397,5 = 4515$  тис. грн.  $A3_{2023} = 1870 + 175 + 330 + 95 + 687,5 = 3157,5$  тис. грн.

Активи низької ліквідності (A4):  $A4_{2021} = 6020 + 765 + 2,5 + 882,5 + 362,5 = 8032,5$  тис. грн.  $A4_{2022} = 3620 + 295 + 2,5 + 380 = 4297,5$  тис. грн.  $A4_{2023} = 3840 + 427,5 + 2,5 + 342,5 = 4612,5$  тис. грн.

Таблиця 2.15

## Динаміка тривимірного показника фінансової стійкості підприємства

Показники	Станом на 1.01.2021 р.	Станом на 1.01.2022 р.	Зміни за 2021 рік	Станом на 1.01.2023 р.	Зміни за 2022 рік
1. Джерела власних коштів	17617,5	8832,5	-8785,0	8765,0	-67,5
2. Основні засоби та інші необоротні активи	11980,0	4695,0	-7285,0	4942,5	247,5
3. Наявність власних оборотних коштів (ряд. 1 – ряд.2)	5637,5	4137,5	-1500,0	3822,5	-315,0
4. Довгострокові кредити і позикові кошти	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5. Наявність власних і довгострокових позикових джерел формування запасів і витрат (ряд.3 + ряд.4)	5637,5	4137,5	-1500,0	3822,5	-315,0
6. Короткострокові кредити і позикові кошти	8362,5	6162,5	-2200,0	2795,0	3367,5
7. Загальний обсяг основних джерел формування запасів і витрат (ряд.5 + ряд.6)	14000,0	10300,0	-3700,0	6617,5	-315,0
8. Загальна величина запасів і витрат	5350,0	3552,5	-1797,5	2045,0	-1507,5
9. Надлишок (+) або нестача (-) власних оборотних коштів (ряд.3-ряд.8)	287,5	585,0	297,5	1777,5	1192,5
10. Надлишок (+) або нестача (-) власних і боргових позикових джерел формування запасів і витрат (ряд.5 – ряд.8)	287,5	585,0	297,5	1777,5	1192,5
11. Надлишок (+) або нестача (-) загального обсягу основних джерел формування запасів і витрат (ряд.7 - ряд.8)	8650,0	6747,5	-2902,5	4572,5	2175,0
12. Трикомпонентний показник типу фінансової ситуації ( $S = S$ (ряд.9), $S$ (ряд.10), $S$ (ряд.11))	(1, 1, 1)	(1, 1, 1)	x	(1, 1, 1)	x

Потім аналізуємо зобов'язання компанії і відображаємо результати в аналітичних таблицях 2.13 та 2.14.

Термінові зобов'язання (П1) – кредиторська заборгованість та короткострокові пасиви:  $П1_{2021} = 6695 + 2,5 + 610 + 27,5 + 210 + 507,5 + 310 = 8362,5$  тис. грн.  $П1_{2022} = 3327,5 + 2,5 + 420 + 27,5 + 215 + 500 + 1232,5 + 437,5 = 6162,5$  тис. грн.  $П1_{2023} = 2802,5$  тис. грн.

Компанія не має короткострокових пасивів (П2) у вигляді банківських кредитів.

Довгострокові зобов'язання (П3) відсутні, однак сюди включаються доходи майбутніх періодів:  $П3_{2021} = 1155$  тис. грн.  $П3_{2022} = 1087,5$  тис. грн.  $П3_{2023} = 1017,5$  тис. грн.

Сталі пасиви (П4) – це власний капітал компанії:  $П4_{2021} = 17617,5$  тис. грн.  $П4_{2022} = 8832,5$  тис. грн.  $П4_{2023} = 8765$  тис. грн.

Таблиці 2.16 і 2.17 вміщують розгорнутий аналіз зазначених даних.

Таблиця 2.16

## Динаміка ліквідності балансу підприємства за 2021 рік

АКТИВ	На початок року	На кінець року	ПАСИВ	На початок року	На кінець року	Платіжний надлишок або нестача		У відсотках до величини підсумку групи балансу	
						На початок	На кінець року	На початок	На кінець року
1. Найбільш ліквідні активи	932,5	40,0	1. Найбільш термінові зобов'язання	8362,5	6162,5	-	-	-88,9	-99,3
2. Швидко реалізовані активи	8197,5	7230,0	2. Короткострокові пасиви	0,0	0,0	8197,5	7230,0	0	0
3. Повільно реалізовані активи	9972,5	4515,0	3. Довгострокові пасиви	1155,0	1087,5	8817,5	3427,5	763,4	315,2
4. Важко реалізовані активи	8032,5	4297,5	4. Постійні пасиви	17617,5	8832,5	-	-	-54,4	-51,3
БАЛАНС (ряд.1 + ряд.2 + ряд.3 + ряд.4)	27135,0	16082,5	БАЛАНС (ряд.1 + ряд.2 + ряд.3 + ряд.4)	27135,0	16082,5	0	0	0	0

Таблиця 2.17

## Динаміка ліквідності підприємства за 2022 рік

АКТИВ	На початок року	На кінець року	ПАСИВ	На початок року	На кінець року	Платіжний надлишок або нестача		відсотках до величини підсумку групи балансу	
						на початок	На кінець року	на початок	на кінець року
1. Найбільш ліквідні активи	40,0	1780,0	1. Найбільш термінові зобов'язання	6162,5	2802,5	-6122,5	-1022,5	-99,4	-36,58
2. Швидко реалізовані активи	7230,0	3027,5	2. Короткострокові пасиви	0,0	0,0	7230,0	3027,5	-	-
3. Повільно реалізовані активи	4515,0	3157,5	3. Довгострокові пасиви	1087,5	1017,5	3427,5	2140,0	315,2	211,6
4. Важко реалізовані активи	4297,5	4612,5	4. Постійні пасиви	8832,5	8765,0	-4527,5	-4165,0	-51,34	-47,5
БАЛАНС (ряд.1+ряд.2+ряд.3+ряд.4)	16082,5	12577,5	БАЛАНС (ряд.1 + ряд.2 + ряд.3 + ряд.4)	16082,5	12585,0	0,0	-7,5	0	-0,05

Огляд даних, представлених у таблицях 2.16 і 2.17, дозволяє оцінити ліквідність балансу організації. Станом на 1 січня 2021 року рівні ліквідності активів і пасивів підприємства мають такий вигляд: вартість найліквідніших активів (А1) не перевищує суму найбільш термінових зобов'язань (П1); активи, що швидко реалізуються (А2), відповідають або перевищують короткострокові зобов'язання (П2); повільно реалізовані активи (А3) є достатніми для покриття довгострокових пасивів (П3); однак важко реалізовані активи (А4) не досягають обсягу сталого капіталу (П4). Ця ситуація спостерігається і на 1 січня 2022 року, і на 1 січня 2023 року. Виходячи з цього, баланс підприємства не можна вважати повністю ліквідним, що також свідчить про недостатню стабільність його фінансового стану.



У таблиці 2.18 ми плануємо провести розрахунок коефіцієнтів ліквідності та платоспроможності компанії на початок і кінець 2021 та 2022 років для подальшого аналізу.

Таблиця 2.18

## Показники ліквідності і платоспроможності

Показник	Станом на 1.01.2021 р.	Станом на 1.01.2022 р.	Станом на 1.01.2023 р.
1. Функціонуючий капітал	17617,5-11980- 8362,5 = -2725	8832,5-4695- 6162,5 = -2025	8765-4942,5-2795 = 1027,5
2. Маневреність функціонуючого капіталу (> 0,3)	-	-	1780 / 1027,5 = 1,7
3. Коефіцієнт покриття поточний (>1)	932,5 / 8362,5 = 0,11	40 / 6162,5 = 0,006	1780 / 2960 = 0,64
4. Коефіцієнт покриття загальний (> 2)	(932,5+ 8197,5) / 8362,5 = 1,1	(40 + 6787,5) / 6162,5 = 1,1	(1780 + 3027,5) / 2795 = 1,7
5. Частка оборотних коштів в активах	54,3%	68,4%	55,2%
6. Частка виробничих запасів в поточних активах	5350 / 15155 = 0,4	3552,5 / 11387,5 = 0,31	2045 / 7635 = 0,3
7. Частка функціонуючого капіталу в покритті запасів (> 0,6-0,8)	-	-	1027,5 / 5112,5 = 0,5
8. Коефіцієнт автономії (незалежності)	0,6	0,55	0,7
9. Коефіцієнт співвідношення позикових і власних коштів (<1)	8362,5 / 17685 = 0,5	6162,5 / 8832,5 = 0,7	2795 / 8765 = 0,32
10. Відношення нерозподіленого прибутку до всієї суми активів	5437,5 / 27135 = 0,2	1642,5 / 16082,5 = 0,1	1575 / 12577,5 = 0,1

Обсяг оборотного капіталу компанії був від'ємним протягом всього 2021 року, однак зазнав позитивних змін до кінця 2022 року, що свідчить про підвищення її здатності виконувати свої зобов'язання. Оскільки оборотний

капітал був від'ємним, не було можливості визначити його маневреність, тож цей показник був обчислений тільки на кінець 2022 року і становив 1,73, що перевищує нормативне значення і свідчить про ефективну роботу компанії.

Ліквідність компанії, виміряна поточним коефіцієнтом покриття, була нижчою від прийнятного рівня на всі аналізовані дати, що вказує на недостатність грошових коштів для покриття поточних зобов'язань. Схожа картина спостерігалася і з загальним коефіцієнтом покриття, який також виявився нижчим за норму і лише до кінця 2022 року злегка підвищився до 1,72, що вказує на те, що грошові ресурси та дебіторська заборгованість все ще не забезпечують повного покриття короткострокових позик.

Крім того, була зафіксована зміна не тільки абсолютного обсягу, але й відсоткової частки оборотних коштів, що свідчить про відсутність стратегії ефективного управління цими коштами.

Незважаючи на зазначені проблеми, підприємство демонструє фінансову незалежність, оскільки його власний капітал перевищує половину загального капіталу. Це підтверджується коефіцієнтом співвідношення власних і залучених коштів, згідно з яким залучені кошти повністю покриваються власними.

Водночас, збільшення залученого капіталу і відповідне зростання активів компанії могло б сприяти збільшенню ефективності діяльності та оновленню основних засобів.

Розрахунки показників фінансової стійкості та стабільності представлені в таблиці 2.19.

Таблиця 2.19.

## Динаміка показники фінансової стійкості і стабільності

Показник	Станом на 1.01.2021р.	Станом на 1.01.2022 р.	Станом на 1.01.2023 р.
1. Коефіцієнт реальної вартості основних засобів у вартості майна підприємства ( $> 0,3$ )	6020 / 27135 = 0,2	3620 / 16082,5 = 0,2	3840 / 12577,5 = 0,3
2. Коефіцієнт концентрації власного капіталу ( $\geq 0,5$ )	0,6	0,6	0,7
3. Коефіцієнт фінансової залежності	1,6	1,8	1,4
4. Коефіцієнт концентрації залученого капіталу ( $< 0,5$ )	0,3	0,4	0,2

Аналізуючи визначені показники, можемо відзначити, що коефіцієнт відображення вартості основних засобів у загальній вартості активів підприємства був нижчим за прийнятні рівні упродовж 2021 року, але до кінця 2022 року цей показник досяг нормативних значень, підкреслюючи потребу в оновленні основних засобів.

Інші коефіцієнти, представлені у згаданій таблиці, відображають фінансову надійність та стабільність стану підприємства, підкріплюючи загальну картину ефективності управління.

Отже, незалежно від зниження загальної вартості активів та капіталу компанії, ділова активність не лише не впала, а навіть показала зростання. Це вказує на ефективне використання залишкових активів та капіталу компанії. В такому контексті, фінансова перспектива підприємства у короткостроковій перспективі виглядає оптимістично, проте важливим залишається розробка довгострокової фінансової стратегії. Така стратегія повинна охоплювати оптимізацію активів підприємства, управління оборотними активами, розробку політики залучення довгострокових позик, а також політику модернізації та оновлення основних фондів. З таким підходом підприємство зможе уникнути фінансових труднощів і в довгостроковій перспективі.

## **Висновки до розділу 2**

Обстеження майнового стану компанії показало тривожний рух: станом на початок 2021 року загальна вартість активів компанії становила 26135 тис. грн, проте до кінця 2022 року ця цифра впала до 16082,5 тис. грн, що свідчить про значне зменшення вартості активів компанії більш ніж наполовину за два роки, що може бути індикатором погіршення її фінансової стабільності.

Прибутковість компанії також показала знижувальну тенденцію: зі зменшенням від 1627,5 тис. грн у 2020 році до 128655 тис. грн у наступному році, і подальшим спадом до 115307,5 тис. грн у 2022 році.

Ці зміни вказують на волатильність балансу між довгостроковими та короткостроковими активами, що може бути ознакою неефективного управління активами в організації. Частка основних засобів відносно короткострокових активів коливалася від 0,4 до 0,8 грн, вказуючи на високу ліквідність.

Протягом 2022 року відбулося скорочення короткострокових активів, що було зумовлено зменшенням рівня запасів на 32,9% (з 11387,5 тис. грн до 7635 тис. грн), зниженням обсягу дебіторської заборгованості на 32,2% (з 3790 тис. грн до 2567,5 тис. грн), а також різким падінням дебіторської заборгованості за розрахунками на 84,6% (з 2997,5 тис. грн до 460 тис. грн). Було також скасовано пункт "Поточні фінансові інвестиції" у звітності. Втім, варто відзначити зростання вартості грошових коштів з 212,5 тис. грн до 1875 тис. грн, що свідчить про 782% зростання, та невелике збільшення вартості однієї з категорій активів на 5,3% (з 4695 тис. грн у 2021 році до 4942,5 тис. грн у 2022 році).

У 2022 році спостерігалось продовження падіння капіталізації підприємства, причому темпи цього падіння були не настільки значними. Зменшення обсягу власного капіталу становило 67,5 тис. грн., що в процентному відношенні дорівнює 0,7%, у той час як зобов'язання короткого строку знизились на 3437,5 тис. грн., або 47,4%.

Такі показники є свідченням поглиблення фінансових проблем у фірми, що відзначається зниженням активів та зменшенням загального обсягу капіталу – власних і залучених коштів.

Відсутність у фірми стабільної стратегії для керування обіговими активами та їх оптимального розподілу призвела до ускладнення фінансової ситуації. Загальний перегляд балансу вказує на занепад фінансової стійкості підприємства. Далі буде зроблено детальний розгляд стану фірми через коефіцієнтний аналіз, що дозволить оцінити її майновий стан, ефективність, прибутковість та ділову активність.

Протягом аналізованого періоду кредиторська заборгованість значно зменшилася з 8362,5 тис. грн. до 2802,5 тис. грн. У 2021 році більшу частку боргів становили розрахунки за товари та послуги (80% на початку року і 54% в

його кінці), проте до закінчення 2022 року велика частка заборгованості припала на борги перед бюджетом – 44,7% і на виплату заробітної плати – 23,6%. Наявність боргів перед бюджетом і за зарплатами викликає занепокоєння щодо фінансової надійності підприємства, адже такі заборгованості вважаються неприпустимими. Хоча зниження рівня кредиторської заборгованості загалом розцінюється як позитивне, у деяких ситуаціях раптове її скорочення може не бути оптимальним для компанії, оскільки використання кредиторських коштів без відсотків може бути більш вигідним.

Негативний оборотний капітал, що спостерігався протягом 2021 року, змінився на позитивний до кінця 2022 року, показуючи зростаючу здатність компанії до виконання своїх короткострокових зобов'язань. Оскільки раніше оборотний капітал був від'ємним, не було можливості оцінити його гнучкість. Однак, за станом на кінець 2022 року цей показник становив 1,73, що перевищує стандартне значення і свідчить про ефективну діяльність фірми.

Водночас було виявлено зміни не лише в абсолютному розмірі, але й у відсотковій частці обігових коштів, що вказує на відсутність чіткої стратегії управління ними.

Навіть у світлі існуючих труднощів, компанія зберігає фінансову самостійність, адже частка її власного капіталу переважає половину всього капіталу. Цей факт знаходить підтвердження в коефіцієнті відношення власного капіталу до залученого, який свідчить про те, що залучені кошти в повному обсязі відшкодовуються за рахунок власних ресурсів компанії. Таким чином, попри спад загальної вартості активів та капіталу, бізнес активність компанії не лише не скоротилася, але й показала підйом. Це свідчить про результативне використання наявних активів та капіталу. В таких обставинах, фінансові перспективи компанії в короткостроковій перспективі видаються обнадійливими. Однак ключовим аспектом залишається розробка довгострокового фінансового плану. Такий план має включати стратегії оптимізації активів компанії, управління поточними активами, формування політики залучення довгострокових інвестицій, а також стратегію оновлення та

модернізації основних засобів. При дотриманні цього підходу компанія може ефективно протистояти фінансовим викликам у довготривалій перспективі.

## РОЗДІЛ 3

### ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ДЛЯ ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

#### 3.1. Світовий досвід та інноваційні підходи в складанні фінансової звітності

У глобалізованому світі, де капітал перетікає між кордонами з небаченою швидкістю, важливість стандартизованої, прозорої та порівняльної фінансової звітності набуває нових обрисів. На початку XXI століття, спостерігаємо значний вплив інновацій та світових практик, що формують підходи до складання фінансової звітності, роблячи її не тільки засобом відображення фінансового стану, а й інструментом стратегічного управління та комунікації з зацікавленими сторонами.

Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ) — одна з найважливіших інноваційних змін у сфері обліку та звітності останніх десятиліть. Впровадження МСФЗ дозволяє забезпечити єдиність і порівняльність фінансової інформації для інвесторів та аналітиків по всьому світу, сприяючи тим самим прозорості міжнародного бізнесу.

Інтегрована звітність — ще один інноваційний підхід, що набуває популярності. Він передбачає включення не тільки фінансових, а й екологічних, соціальних та управлінських аспектів діяльності компанії. Це забезпечує зацікавлені сторони інформацією про те, як організація створює вартість в короткостроковій, середньостроковій та довгостроковій перспективі.

Цифровізація також суттєво впливає на процес складання звітності. Програмне забезпечення для обліку та аналізу даних, таке як ERP-системи (Enterprise Resource Planning), не тільки автоматизує багато процесів, а й забезпечує миттєвий доступ до актуальної інформації, що значно підвищує швидкість та якість управлінських рішень.

Біг Дата та аналітика — інновації, що дозволяють зібрати та аналізувати величезні обсяги даних з різних джерел. Завдяки цьому, компанії можуть отримати глибші та більш детальні інсайти про свою діяльність та ринкове середовище.

Штучний інтелект та машинне навчання відкривають нові можливості для аналізу фінансової інформації. Використовуючи алгоритми ШІ, компанії можуть автоматизувати процеси виявлення тенденцій, визначення ризиків та виявлення аномалій в звітності.

Блокчейн — технологія, що може радикально змінити підходи до складання та зберігання фінансових записів. Вона забезпечує високий рівень безпеки та неможливість підробки інформації, що зробить процеси аудиту більш ефективними.

Соціальна відповідальність бізнесу (CSR) і сталий розвиток — концепції, що впливають на складання фінансових звітів, оскільки інвестори та інші зацікавлені сторони все більше звертають увагу на етичні та екологічні аспекти діяльності компаній.

Озираючись на світовий досвід та інноваційні підходи, можна зазначити, що сучасна фінансова звітність є значно більшим, ніж простий фінансовий облік. Вона є інструментом управління, який відображає не лише економічний, а й соціальний та екологічний вплив підприємства, інтегрує різноманітні потреби зацікавлених сторін та сприяє сталому розвитку.

Світова практика в області складання фінансової звітності активно еволюціонує, використовуючи технологічні нововведення та змінюючи фокус з уваги на різноманітні аспекти діяльності підприємства. Важливість нефінансової інформації в звітності стає все більш актуальною, а такі поняття як "зелені фінанси" та "інвестиції в сталий розвиток" набувають нового значення для інвесторів та регуляторів.

Зелені облігації та фінансування сталості стають ключовими інструментами для залучення інвестицій в проекти, спрямовані на екологічну та соціальну відповідальність. Компанії, що випускають такі інструменти,



зобов'язані надавати звіти про використання коштів та досягнення цілей сталості, що робить процес звітування більш складним, але й більш інформативним для інвесторів.

Технології розпізнавання мови та обробки природної мови (NLP) відкривають нові можливості для автоматизації процесів збору та аналізу інформації. Компанії використовують ці технології для перетворення неструктурованих даних, таких як звіти керівництва або записи зборів акціонерів, у структуровану форму, яка може бути легко проаналізована та представлена в фінансовій звітності.

Смарт-контракти на базі блокчейну можуть автоматизувати підтвердження транзакцій та їх відображення в обліку. Така технологія може зменшити потребу в традиційному аудиті, оскільки забезпечує незмінність та прозорість записів.

Віртуальна та доповнена реальність (VR/AR) надають можливість створювати інтерактивні звіти, що дозволяють користувачам зануритися у фінансові показники компанії та аналізувати їх у динамічному форматі. Це не лише покращує розуміння даних, а й створює новітній досвід взаємодії з фінансовою інформацією.

Автоматизація та самообслуговування в звітності дозволяють користувачам налаштовувати звіти під свої індивідуальні потреби, витягуючи конкретну інформацію та аналізуючи її без потреби у втручанні фінансових аналітиків.

Ці тенденції свідчать про те, що фінансова звітність у світі набуває нових вимірів, інтегруючи фінансові показники з ширшим спектром інформації про вплив підприємства на суспільство та навколишнє середовище. Сучасні інструменти та технології, такі як штучний інтелект, блокчейн, VR/AR, та інші, відкривають нові можливості для покращення прозорості, точності та відповідності фінансових звітів сучасним вимогам зацікавлених сторін.

Розвиток інтегрованої звітності є одним із найбільш прогресивних напрямків у світовій практиці фінансової звітності. Цей підхід передбачає

об'єднання традиційних фінансових показників з інформацією про вплив діяльності підприємства на економіку, суспільство та навколишнє середовище.

ESG-звітність (Environmental, Social, and Governance reporting) стає невід'ємною частиною сучасної корпоративної звітності. Підприємства дедалі більше зосереджуються на підкресленні своєї відповідальності та стійкості, що вимагає від них вимірювання та звітування про свій вплив на навколишнє середовище та суспільство.

Штучний інтелект і машинне навчання відкривають широкі можливості для розробки прогнозних моделей і сценаріїв, які можуть бути включені в звітність. Такі моделі дозволяють краще розуміти потенційні ризики та можливості, що можуть вплинути на фінансову стійкість підприємства.

Автоматизовані системи управління даними забезпечують інтеграцію великих обсягів даних з різноманітних джерел, що допомагає в забезпеченні їх консолідованого представлення у фінансовій звітності. Це також сприяє зменшенню помилок та підвищенню ефективності процесу звітування.

Цифрові платформи та інструменти візуалізації перетворюють спосіб, яким користувачі взаємодіють із фінансовими звітами. Інтерактивні інструменти дозволяють зацікавленим сторонам глибше зануритися в аналіз даних, швидко отримуючи необхідну інформацію для прийняття обґрунтованих рішень.

Стандартизація та уніфікація звітності на міжнародному рівні сприяє поліпшенню порівняльності показників різних компаній. Ініціативи, такі як Global Reporting Initiative (GRI), Sustainability Accounting Standards Board (SASB), та Ініціатива звітності в області кліматичних змін (TCFD), надають підприємствам чіткі вказівки щодо того, як звітувати про вплив їхньої діяльності на стале розвиток.

У звітності стають звичними мобільні додатки та хмарні сервіси, які забезпечують безперервний доступ до фінансової інформації, а також дозволяють здійснювати оперативні зміни у звітах та надавати їх зацікавленим сторонам у режимі реального часу.

Інновації в галузі фінансової звітності є необхідними для забезпечення прозорості та відповідальності підприємств у сучасному світі. Вони не тільки покращують якість та доступність інформації для різних зацікавлених сторін, але й сприяють впровадженню сталих практик управління. Це вимагає від підприємств постійного оновлення своїх підходів та методів звітування, а також готовності до інтеграції нових технологій у свої фінансові системи.

Зі збільшенням глобалізації бізнесу та капіталовкладень, потреба в уніфікації стандартів фінансової звітності стає очевидною. Це стимулює підприємства по всьому світу адаптувати свої звітні системи до Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ).

Роль технологій блокчейн в сучасній фінансовій звітності теж зростає. Блокчейн пропонує новітні рішення для забезпечення цілісності, безпеки та незмінності фінансових даних. Ця технологія може використовуватись для створення надійних та прозорих систем обліку, які значно ускладнюють внесення несанкціонованих змін.

Розширення функціоналу "розумних" контрактів дозволяє автоматизувати певні аспекти фінансових операцій та звітності, гарантуючи виконання погоджених умов без потреби в посередниках. Таке нововведення не лише зменшує ризики та витрати, але й підвищує швидкість і ефективність фінансових процесів.

Аналітика великих даних перетворює спосіб, яким підприємства збирають та аналізують інформацію. Завдяки можливостям Big Data, компанії можуть ефективно обробляти величезні масиви неструктурованих даних для отримання глибших інсайтів та передбачення майбутніх тенденцій.

Персоналізація звітності стає можливою завдяки AI та аналітиці, що дозволяє звітам бути більш цільовими і відповідними до конкретних потреб інвесторів та інших зацікавлених сторін. Це може включати спеціалізовані інтерактивні дашборди, які користувачі можуть налаштовувати під свої потреби.

Втім, всі ці інновації також створюють нові виклики, особливо щодо конфіденційності, захисту даних та регуляторного відповідності. Підприємства

повинні не тільки впроваджувати новітні технології, але й гарантувати, що вони відповідають законодавчим та етичним стандартам.

Крім того, є потреба в перепідготовці кадрів, щоб вони могли ефективно працювати з новими системами та інструментами. Освіта та навчання стануть ключовими для підтримки професіоналів у цій області.

Світовий досвід показує, що інновації в області фінансової звітності можуть призвести до суттєвих покращень у прозорості та ефективності бізнесу. Водночас, необхідно постійно оцінювати та адаптуватись до нових викликів, що виникають внаслідок цих змін, а також враховувати потреби всіх зацікавлених сторін, щоб гарантувати що фінансова звітність відповідає як поточним, так і майбутнім вимогам глобалізованого ринку.

Останніми роками інтеграція питань сталого розвитку в бізнес-стратегії та звітність стала особливо актуальною. Компанії по всьому світу інтегрують ESG (Environmental, Social, and Governance) показники у свої фінансові звіти. Такий підхід дозволяє не тільки відстежувати вплив компанії на довкілля і суспільство, але й покращує прозорість для інвесторів, які все частіше зважають на ESG-фактори при прийнятті інвестиційних рішень.

Прогнозний аналіз використовує історичні дані та статистичні алгоритми для прогнозування майбутніх подій. У фінансовій звітності цей підхід може допомогти підприємствам краще розуміти потенційні ризики та можливості. Це дозволяє компаніям розробляти більш стратегічні плани та більш ефективно розподіляти ресурси.

Штучний інтелект (ШІ) та машинне навчання все більше використовуються для автоматизації процесів збору даних, аналізу, а також для підвищення точності фінансових прогнозів. ШІ може допомогти виявити складні взаємозв'язки у фінансових даних, які можуть залишитися непоміченими при традиційному аналізі.

Попри глобальну тенденцію до уніфікації фінансової звітності, важливо враховувати і локальні особливості. Різні країни можуть мати свої вимоги до звітності, які відображають специфіку національного законодавства та

економічного контексту. Це створює додаткові виклики для міжнародних компаній, які мають гармонізувати свою звітність, дотримуючись вимог у різних юрисдикціях.

Новаторські підходи в складанні фінансової звітності вимагають від підприємств гнучкості та готовності до швидкої адаптації. Розвиток технологій, які обслуговують фінансовий облік та звітність, відкриває нові можливості для збільшення ефективності, покращення управління.

Упровадження контекстуалізації в фінансовій звітності є ще одним важливим інноваційним підходом. Замість сухого представлення цифр і таблиць, компанії все більше стараються представляти фінансову інформацію у формі, що містить аналітичні коментарі, графічне представлення та навіть інтерактивні елементи. Це дозволяє користувачам звітності краще зрозуміти перебіг подій в компанії та вплив різних факторів на фінансовий стан.

Блокчейн може радикально змінити процес складання фінансових звітів. Завдяки незмінності і прозорості блокчейну, дані можуть бути автоматично верифіковані, значно зменшуючи потребу в ручній перевірці та аудиті. Це може призвести до збільшення довіри до фінансової звітності серед інвесторів та інших зацікавлених сторін.

Розвиток цифрових технологій дозволяє створювати інтерактивні звіти, які користувачі можуть налаштовувати під свої потреби. Це дає змогу проводити глибинний аналіз та отримувати важливі інсайти, недоступні при класичному підході до звітності. Інтерактивні звіти можуть містити дашборди з ключовими показниками ефективності, фінансові моделі та сценарії, що змінюються у реальному часі.

Сучасний світ фінансової звітності не стоїть на місці, а активно розвивається, інтегруючи новітні технології та методи аналізу. Інновації у фінансовій звітності відкривають широкі можливості для підвищення її ефективності, забезпечуючи компаніям конкурентну перевагу та краще розуміння своєї діяльності. Активне впровадження інноваційних підходів є

ключовим для забезпечення прозорості, зменшення ризиків та підвищення довіри з боку інвесторів та інших зацікавлених сторін.

### **3.2. Аналіз проблем і перешкод на шляху вдосконалення фінансової звітності**

У сучасному світі фінансової інформації та управління, фінансова звітність є ключовим елементом, що дозволяє інвесторам, кредиторам та іншим зацікавленим сторонам оцінювати діяльність підприємства. Однак процес її вдосконалення зіштовхується з рядом проблем і викликів, які можуть бути і технічного, і концептуального характеру.

Однією з основних проблем є різноманітність стандартів фінансової звітності. Міжнародні фінансові стандарти звітності (МСФЗ) та Головні принципи бухгалтерського обліку (GAAP) в США — це дві основні системи, що застосовуються в різних країнах. Їх несумісність створює перешкоди для інвесторів та аналітиків, які намагаються порівняти фінансову інформацію компаній з різних країн. Крім того, національні особливості в бухгалтерському обліку можуть ускладнювати адаптацію до міжнародних вимог.

Іншою проблемою є впровадження новітніх технологій. Незважаючи на потенціал блокчейну чи штучного інтелекту в автоматизації збору та аналізу даних, багато компаній стикаються з проблемами інтеграції цих технологій через високу вартість та складність у використанні. Додатково, високі вимоги до захисту даних і приватності інформації ставлять під загрозу впровадження деяких технологічних рішень.

Регуляторне середовище продовжує змінюватись, що вимагає від компаній постійної адаптації своєї звітності до нових законодавчих вимог. Збільшення кількості та складності законодавчих актів може призвести до збільшення витрат на звітність та ускладнення її розуміння для користувачів.

Проблема прозорості та якості звітності також є ключовою. Іноді, навіть дотримуючись всіх норм і стандартів, фінансова звітність може бути складною

для розуміння через свою надмірну складність або ж через умисне "приховування" інформації. Звітність має бути зрозумілою не лише для професіоналів, але й для звичайних інвесторів.

Людський фактор залишається однією з найсуттєвіших перешкод у вдосконаленні фінансової звітності. Бухгалтери та фінансові аналітики — це люди, і вони схильні до помилок та суб'єктивізму. Необхідно вкладати в освіту та підготовку кадрів, щоб забезпечити високу якість фінансової інформації.

Виклики і проблеми на шляху до вдосконалення фінансової звітності є різноманітними і вимагають комплексного підходу. Вони охоплюють технічні, правові, освітні та етичні аспекти. Ефективне подолання цих бар'єрів потребує не лише змін на законодавчому рівні, але й культурної зміни в середині компаній, а також інвестицій в нові технології та освітні програми для фахівців. Такий підхід дозволить досягти нового рівня прозорості, точності та доступності фінансової інформації для всіх зацікавлених сторін.

Проблеми та перешкоди на шляху вдосконалення фінансової звітності не обмежуються лише внутрішніми аспектами компаній чи регуляторними рамками. Вони також проникають у міжнародні відносини та глобальні ринки, де питання взаємодії різних стандартів обліку та звітності стають все більш актуальними.

Глобалізація економіки призводить до необхідності уніфікації фінансової звітності на міжнародному рівні. Підприємства, які виходять на зовнішні ринки або залучають іноземні інвестиції, стикаються з проблемою відповідності своїх звітів міжнародним стандартам, які часто суттєво відрізняються від національних. Це вимагає додаткових ресурсів для перекладу, адаптації та пояснення звітних даних.

У сучасному світі величезну роль відіграє соціальна відповідальність бізнесу та його сталість. Інвестори та споживачі все більше звертають увагу не тільки на фінансові показники, але й на вплив компанії на суспільство та навколишнє середовище. Це ставить нові вимоги до звітності — необхідність

інтегрувати нефінансові показники та показники сталого розвитку, які часто не мають чітко визначених стандартів оцінки та звітності.

Шлях до вдосконалення фінансової звітності лежить через інтеграцію та гармонізацію різноманітних підходів і стандартів, які використовуються по всьому світу. Також він потребує розуміння та врахування соціальних тенденцій і вимог суспільства до відкритості і прозорості бізнесу. І, безсумнівно, це передбачає створення умов для інтеграції інноваційних технологій, які можуть допомогти в рішенні існуючих викликів та впровадженні нових підходів до звітності. За таких умов можливе досягнення більш високого рівня довіри інвесторів та інших зацікавлених сторін, а також підвищення ефективності глобального економічного управління.

Проблеми у вдосконаленні фінансової звітності вимагають розуміння не тільки глобальних, але й технічних і практичних аспектів, що виникають на місцевому рівні.

Сучасні технології пропонують потужні інструменти для обробки великих обсягів даних, що може кардинально змінити підходи до складання і аналізу фінансової звітності. Втім, це також створює нові виклики, такі як потреба у вищій якості даних та їх захисті, навчанні персоналу і адаптації існуючих бізнес-процесів до новітніх технологічних рішень.

Фінансова звітність часто підлягає строгому регулюванню, і норми, які встановлюються законодавством або професійними асоціаціями, можуть швидко змінюватися. Це змушує компанії постійно слідкувати за змінами у законодавстві та адаптуватись до нових вимог, що може бути складно, особливо для малого та середнього бізнесу.

Сучасна економіка все більше оцінює інтелектуальний капітал, як наприклад, інновації, бренди, корпоративну культуру тощо, які традиційно не відображаються в стандартних фінансових звітах. Це створює потребу в нових підходах до оцінки та звітності, які зможуть врахувати ці "невловимі" активи.

Фінансові звіти часто фокусуються на короткострокових результатах, що може вести до недооцінки довгострокової стратегії та стійкості компанії.



Виникає потреба у звітності, яка б забезпечила збалансоване відображення як оперативних результатів, так і довгострокового розвитку.

З метою приваблення інвесторів та кредиторів, іноді компанії можуть вдаватися до "креативної бухгалтерії", що по суті є маніпуляцією звітними даними. Це підриває довіру до фінансової звітності та вимагає посилення етичних стандартів у сфері обліку та аудиту.

Перед фінансовою звітністю стоїть багато викликів, але також і можливостей для вдосконалення. Важливо не лише ідентифікувати існуючі проблеми, але й активно працювати над їх розв'язанням, адаптувати інноваційні практики і впроваджувати етичні норми, що дозволять зробити фінансову звітність не тільки більш прозорою, а й корисною інструментом для ухвалення рішень на всіх рівнях управління підприємством.

Вдосконалення фінансової звітності також пов'язане з розвитком міжнародних стандартів та їх інтеграції з місцевими нормативами. Це дозволяє забезпечити консистентність і порівнянність фінансових даних на міжнародному рівні, що є ключовим для глобалізованої економіки.

Одним з головних напрямків у вдосконаленні фінансової звітності є перехід на Міжнародні Фінансові Звітні Стандарти. Це вимагає значної роботи по адаптації існуючих облікових систем, підвищення кваліфікації бухгалтерів і фінансистів, а також зміни законодавчої бази. Проблемою тут є не лише технічна складність процесу, але й витрати на його впровадження.

Іншою важливою проблемою є потреба у стандартизації звітності для різних галузей і видів діяльності. Не існує універсального підходу, який би був оптимальним для всіх, тому розробка галузевих стандартів вимагає залучення експертів з різних сфер і є досить часомісткою.

Сучасні тенденції також вказують на зростання важливості нефінансової звітності, особливо у контексті екологічної відповідальності та соціальної відповідальності бізнесу. Стейкхолдери все більше цікавляться не лише фінансовими показниками компанії, а й тим, як вона взаємодіє з суспільством і довкіллям.

Використання великих даних (Big Data) і аналітики може радикально змінити підходи до фінансової звітності, пропонуючи більш глибокий і оперативний аналіз. Однак, це також вимагає високого рівня компетенції в області інформаційних технологій і захисту даних, а також розробки нових стандартів для цифрової звітності.

Вирішення цих проблем вимагає комплексного підходу, який включає не тільки зміни у законодавстві та стандартах, але й у культурі ведення бізнесу, освіті та підготовці фахівців, а також в інвестиціях в технології та інновації. Саме такий підхід може забезпечити високу якість фінансової звітності, яка необхідна для успішного управління підприємством у складних умовах сучасної економіки.

Окрім уже наведених аспектів, існують інші виклики та перспективи, які повинні враховуватися в процесі вдосконалення фінансової звітності.

Транспарентність звітності – ключовий елемент для забезпечення довіри інвесторів та інших зацікавлених сторін. Прозорість фінансової інформації дозволяє знизити ризик інвестування та покращити інвестиційний клімат. Тому, зусилля щодо вдосконалення фінансової звітності мають включати поліпшення якості, доступності та зрозумілості звітних даних.

Ефективний державний нагляд та контроль за дотриманням стандартів фінансової звітності є необхідним для підтримання порядку на ринку. Необхідно розвивати і зміцнювати регуляторні органи, такі як комісії з цінних паперів та фондові біржі, для забезпечення правильного застосування стандартів звітності та відповідальності за їх порушення.

У сфері фінансової звітності велику роль відіграє професійна етика та відповідальність. Важливим є підтримання високих стандартів етичної поведінки серед професіоналів, що працюють з фінансовою інформацією, для попередження фальсифікації даних та маніпулювання звітністю.

Однією з проблем в галузі є нестача кваліфікованих фахівців, які могли б ефективно працювати з фінансовою інформацією та звітністю. Тому, необхідно

інвестувати в освітні програми та підготовку кадрів, зокрема в області новітніх технологій та міжнародних стандартів звітності.

Технологічні інновації, такі як штучний інтелект та блокчейн, можуть змінити парадигму ведення фінансової звітності, пропонуючи нові методи обробки та зберігання даних. Це може допомогти підвищити точність звітності та забезпечити кращу захищеність від шахрайства.

У глобалізованому світі підприємства мають дотримуватися не лише національних, а й міжнародних стандартів. Інтеграція з міжнародними нормами може сприяти привабленню закордонних інвестицій та спрощенню взаємодії з міжнародними партнерами.

Розвиток фінансової звітності в Україні та інших країнах вимагає вирішення цілого ряду проблем, які тісно пов'язані не тільки з економікою, а й з юридичними, технологічними, етичними та освітніми аспектами. Кожна з цих сфер вимагає уваги і спеціалізованого підходу для створення міцної основи, на якій буде побудована ефективна система фінансової звітності.

### **3.3. Рекомендації щодо покращення використання фінансової звітності в управлінні підприємством**

Фінансова звітність є не лише зобов'язанням перед регуляторами та інвесторами, а й ключовим інструментом внутрішнього управління підприємством. Вона надає інформаційну основу для прийняття рішень на всіх рівнях управління і, як результат, повинна бути точною, релевантною та своєчасною. Отже, важливо не лише вести фінансову звітність, а й ефективно використовувати її для покращення управління підприємством. Нижче пропонуються рекомендації, спрямовані на оптимізацію цього процесу.

Фінансова звітність має бути інтегрована з іншими внутрішніми процесами управління, такими як бюджетування, фінансове планування та аналіз ризиків. Це дозволяє керівництву підприємства не лише розуміти поточний

фінансовий стан, а й адекватно оцінювати можливості та загрози, що стоять перед бізнесом.

Необхідно забезпечити високий рівень кваліфікації персоналу, який працює з фінансовою звітністю. Це означає регулярне навчання та професійний розвиток не тільки для фінансових менеджерів, а й для керівників всіх рівнів, які мають розуміти, як читати та інтерпретувати фінансові звіти.

Автоматизація фінансового обліку та звітності за допомогою сучасних ІТ-систем може значно покращити точність і швидкість обробки фінансових даних. Впровадження інтегрованих ERP-систем дозволяє забезпечити одночасний доступ до актуальної інформації для різних відділів підприємства.

Важливим аспектом ефективного використання фінансової звітності є формування відповідної корпоративної культури, в якій всі співробітники усвідомлюють важливість точності та своєчасності фінансової інформації.

Внутрішній аудит грає ключову роль у перевірці достовірності фінансової звітності та в ідентифікації можливих поліпшень у фінансових процесах. Регулярні аудити можуть допомогти підвищити ефективність управління підприємством.

Встановлення прозорих процедур для складання та представлення фінансових звітів забезпечує довіру з боку всіх зацікавлених сторін. Прозорість також сприяє більш ефективному корпоративному управлінню.

Оптимізація використання фінансової звітності в управлінні підприємством – це багатовекторний процес, який вимагає злагодженості технічних, освітніх та культурних аспектів. Кожна з вищевказаних рекомендацій вимагає чіткого планування та реалізації. Втілення цих підходів в життя створить міцну основу для підвищення ефективності управління, підвищення конкурентоспроможності та забезпечення сталого розвитку підприємства.

Важливим кроком є стандартизація процесів фінансової звітності. Це означає впровадження єдиних правил та процедур складання звітів на всіх рівнях підприємства, що забезпечить однорідність та порівнянність фінансових даних.

Фінансова звітність повинна бути гнучкою, аби швидко адаптуватися до змін у ринкових умовах та регуляторному середовищі. Це передбачає оперативне оновлення внутрішніх процедур та методик з урахуванням нових викликів і можливостей.

Удосконалення фінансової звітності має передбачати активне залучення всіх стейкхолдерів – акціонерів, кредиторів, клієнтів та співробітників. Їх відгуки та вимоги повинні бути враховані при формулюванні звітності.

В епоху цифровізації зберігання та обробка фінансових даних вимагають посиленої уваги до кібербезпеки. Необхідно регулярно оновлювати системи безпеки та проводити навчання співробітників щодо протидії фішингу, шпигунським програмам та іншим кіберзагрозам.

Сучасні підприємства все більше звертають увагу на питання соціальної відповідальності та сталого розвитку. Це означає, що фінансова звітність має включати інформацію про екологічні аспекти діяльності компанії та її вплив на суспільство.

Фінансове управління має бути орієнтованим на неперервне вдосконалення. Впровадження системи управління якістю для процесів фінансової звітності допоможе виявляти та усувати прогалини в облікових процедурах.

Осучаснення фінансової звітності та її використання як стратегічного інструмента в управлінні підприємством вимагає комплексного підходу та готовності до інновацій. Покращення комунікації зі стейкхолдерами, впровадження сучасних ІТ-рішень, посилення ролі фінансових показників в стратегічному плануванні, а також акцент на етичних принципах та прозорості, усе це створює міцну основу для ефективного використання фінансової звітності. За таких умов підприємство не тільки виживе в умовах жорсткої конкуренції, а й зможе досягти високих результатів, забезпечуючи сталий розвиток і вплив на економіку та суспільство в цілому.

Для підвищення корисності фінансової звітності підприємству потрібно інтегрувати облікові дані з системою управління ризиками. Це дозволить краще

зрозуміти потенційні загрози для стабільності компанії та розробити ефективні стратегії їх нейтралізації.

Застосування аналітичних інструментів та обробка великих даних (Big Data) можуть значно підсилити процес аналізу фінансової звітності, дозволяючи підприємству прогнозувати тенденції та адаптуватись до них із значно більшою швидкістю та точністю.

Ціннісний облік — це підхід, який акцентує на визначенні та звітності про нематеріальні активи, такі як бренд, інтелектуальна власність, корпоративна культура тощо, що стає все важливішим у сучасному бізнес-середовищі.

Автоматизація фінансової звітності з використанням штучного інтелекту може забезпечити більш ефективне та безпомилкове ведення обліку. ШІ може аналізувати інформацію на глибокому рівні, виявляючи тенденції та аномалії, які можуть виявитися невидимими для людського ока.

Суворе дотримання етичних стандартів та високий рівень корпоративного управління — ключові елементи для забезпечення довіри та відкритості у відносинах з інвесторами та іншими зацікавленими сторонами.

Прозорість фінансових звітів та відкритість до зворотного зв'язку зі сторони зовнішніх та внутрішніх користувачів може покращити якість фінансової інформації та сприяти розвитку партнерських відносин.

Фінансовий директор повинен виступати не тільки як головний обліковець, а й як стратегічний партнер у прийнятті рішень, пропонуючи інноваційні рішення для розвитку бізнесу на основі аналізу фінансових звітів.

Підсумовуючи, вдосконалення фінансової звітності та її використання у стратегічному управлінні підприємством вимагає злагодженої роботи, інноваційного мислення та готовності до постійного навчання. Тільки такі підходи дозволять підприємствам залишатися конкурентоспроможними та досягати сталого розвитку в динамічному сучасному бізнес-середовищі.

Сучасні підприємства все більше усвідомлюють важливість соціальної відповідальності та сталого розвитку. Фінансова звітність повинна відображати не тільки економічні показники, але й екологічні та соціальні аспекти діяльності

компанії. Впровадження звітності зі сталого розвитку допоможе підприємствам не тільки покращити свій імідж, але й оптимізувати свої внутрішні процеси, зменшуючи негативний вплив на навколишнє середовище та суспільство.

Важливим аспектом покращення фінансової звітності є постійне навчання та розвиток персоналу, особливо в сфері фінансів та обліку. Це означає регулярне оновлення знань про актуальні зміни в законодавстві, стандартах звітності та кращих практиках галузі.

Технологічна модернізація систем обліку та звітності є ключовим фактором ефективності. Впровадження сучасних ERP-систем (Enterprise Resource Planning), які інтегрують усі сфери діяльності компанії, допоможуть покращити точність даних та спростять процес прийняття рішень.

Важливо розширювати залучення стейкхолдерів до процесу формування фінансової звітності. Зворотний зв'язок від клієнтів, інвесторів, постачальників та співробітників може виявити нові точки зростання та допомогти виявити потенційні проблеми на ранній стадії.

Фінансова звітність має бути інструментом не лише для відображення минулих результатів, але й для прогнозування майбутніх тенденцій. Підприємства повинні розвивати системи прогнозування та стратегічного планування, що базуються на даних фінансової звітності, для ефективного використання ресурсів та капіталу.

Підсумовуючи, фінансова звітність є не просто формальністю, а інструментом стратегічного управління, який дозволяє підприємству адаптуватися до змін у ринкових умовах, оцінювати ризики та визначати напрямки розвитку. Рекомендації щодо покращення її використання повинні ґрунтуватися на принципах прозорості, відповідальності, неперервного навчання та інновацій. Тільки так можна забезпечити, що фінансова звітність буде служити не лише звітними цілями, а й стратегічними інтересами управління підприємством.

Фінансова звітність повинна еволюціонувати, стаючи основою для стратегічного рішення, а не лише засобом задоволення стандартів обліку. Це

передбачає акцент на аналітичних можливостях звітності, що допомагає керівництву в розумінні впливу бізнес-операцій на фінансові результати та прогнозування майбутніх показників.

Застосування Big Data та передових аналітичних інструментів може революціонізувати підхід до фінансової звітності, дозволяючи здійснювати більш глибокий і комплексний аналіз. Дані з різних джерел, включаючи соціальні мережі, можуть бути інтегровані для кращого розуміння поведінки споживачів і ринкових тенденцій.

Глобалізація економіки вимагає від підприємств відповідності до міжнародних стандартів фінансової звітності. Впровадження таких стандартів може поліпшити прозорість для іноземних інвесторів і допомогти українським компаніям легше інтегруватися у світові фінансові ринки.

Етичні норми повинні бути невід'ємною частиною культури підприємства, особливо у сфері фінансової звітності. Навчання співробітників значенню етики та створення відповідальної культури може запобігти фінансовим шахрайствам та зміцнити довіру інвесторів та партнерів.

Фінансова звітність повинна бути інтегрована у формування стратегічного бачення компанії. Вона повинна бути використана для визначення ключових показників ефективності (KPIs), які відображають довгострокові цілі організації та вимірювання прогресу в їх досягненні.

Фінансова звітність може та повинна бути більш ніж просто звітом для акціонерів та регуляторів. Її роль у стратегічному управлінні компанією має посилитися, ставши основою для розуміння поточного стану та планування майбутнього. Такі підходи дозволять компаніям не тільки вижити, але й процвітати в швидко змінних умовах сучасного бізнес-середовища.



### 3.4. Розробка інструментарію оцінки ефективності фінансової звітності

Фінансова звітність є критично важливим аспектом управління будь-яким підприємством. Вона не просто відображає фінансове становище та результати діяльності компанії, а й забезпечує необхідну інформацію для прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Однак, для забезпечення її корисності та ефективності, необхідно розробити чіткий та зрозумілий інструментарій оцінки.

Перш за все, важливо визначити, що ми розуміємо під "ефективністю" фінансової звітності. Це може охоплювати точність інформації, своєчасність її надання, а також релевантність та зрозумілість для всіх зацікавлених сторін. Ефективна фінансова звітність має сприяти підвищенню цінності підприємства для його власників та інших заінтересованих осіб, забезпечуючи засоби для оцінки діяльності менеджменту та прийняття економічних рішень.

Розробка методології оцінки починається з встановлення критеріїв та показників. Можливими критеріями можуть бути:

1. Адекватність: Чи відображає фінансова звітність всі необхідні аспекти фінансової діяльності компанії?
2. Точність: Чи відповідають дані реальним фінансовим операціям?
3. Своєчасність: Чи забезпечується оперативне надання інформації?
4. Прозорість: Чи легко зрозуміти представлену інформацію?
5. Відповідність стандартам: Чи дотримується звітність встановлених норм та стандартів?

Для оцінки використовуються різноманітні інструменти, починаючи від фінансових коефіцієнтів та завершуючи складними моделями фінансового аналізу. Ключовими елементами є:

- Фінансові коефіцієнти: Вони допомагають швидко оцінити ліквідність, рентабельність, ефективність та фінансову стабільність підприємства.
- Аналіз горизонтальний та вертикальний: Він показує зміни у фінансових показниках у часі та їх структуру в момент часу відповідно.

- Бюджетування та прогнозування: Це дозволяє оцінити, наскільки ефективно підприємство може планувати та керувати своїми фінансами.
- Методи оцінки вартості підприємства: Вони допомагають зрозуміти, як фінансова звітність впливає на ринкову капіталізацію та інвестиційну привабливість компанії.
- Інноваційні підходи

Окрім традиційних методів, в останні роки все більшу популярність набувають інноваційні підходи до оцінки фінансової звітності:

- Інтеграція ESG-факторів: Оцінка екологічної, соціальної та управлінської складових діяльності підприємства.
- Використання штучного інтелекту та машинного навчання: Ці технології можуть аналізувати великі обсяги даних та виявляти тенденції, які не завжди очевидні для людини.

Розробка ефективного інструментарію для оцінки фінансової звітності вимагає врахування як традиційних методів аналізу, так і новітніх технологій та підходів. Важливо не лише кількісно оцінювати результати діяльності підприємства, а й звертати увагу на якість та прозорість представленої інформації. Саме такий комплексний підхід сприятиме визначенню реальної вартості підприємства і забезпечить ефективне управління на всіх рівнях.

Інноваційні підходи до оцінки ефективності фінансової звітності повинні бути проникнуті розумінням реальних потреб бізнесу та здатністю адаптуватися до змін у зовнішньому середовищі. Включення нефінансових показників, таких як індекси задоволеності клієнтів, інноваційності продукції або корпоративної культури, можуть дати глибше розуміння внутрішніх процесів та потенціалу підприємства. Це стає особливо важливим в умовах глобалізації та швидкої зміни ринкових трендів.

Розробка такого інструментарію викликає певні виклики, адже реалії сучасного бізнес-середовища вимагають не лише раціонального підходу, а й творчості та інноваційного мислення. Однак, саме ці складнощі стають стимулом

для розвитку більш досконалих методів аналізу, які можуть суттєво покращити процеси управління підприємством.

На практиці рекомендації щодо використання розробленого інструментарію мають включати план дій для поступового впровадження нових методів аналізу. Наприклад, важливо навчати фінансових менеджерів та аналітиків використовувати сучасні інструменти і програмне забезпечення для обробки великих даних та аналізу трендів.

Також корисним буде створення внутрішньої культури, що цінує дані та орієнтована на постійне вдосконалення звітності та управлінських процесів. Включення всіх зацікавлених сторін у процес оцінки та розробку звітності може забезпечити більш всебічний та об'єктивний аналіз.

Підсумовуючи, розробка інструментарію оцінки ефективності фінансової звітності — це складний, але водночас необхідний процес, який дозволить підприємствам не тільки адаптуватися до сучасних викликів, але й випереджати їх, реалізовувати стратегічні цілі та підвищувати свою конкурентоспроможність. Новітні технології, поєднання традиційних і сучасних методів аналізу, а також впровадження культури інновацій є ключовими складовими на шляху до ефективного управління підприємством через якісну фінансову звітність.

У світлі нового інструментарію, роль фінансових аналітиків трансформується. Від традиційного аналізу історичних даних до прогнозування майбутніх тенденцій та оцінки ризиків, вони стають стратегічними радниками, які використовують динамічні моделі і сценарії для підтримки прийняття рішень. Освіта та неперервне навчання стають важливими аспектами їхньої професійної діяльності.

Ефективність фінансової звітності зростає, коли інструментарій оцінки інтегрований з іншими системами управління підприємством, такими як системи ERP (Enterprise Resource Planning) та CRM (Customer Relationship Management). Ця інтеграція дозволяє забезпечити цілісний підхід до управління та аналізу даних, а також сприяє швидкому обміну інформацією між відділами.

З розвитком інструментарію для оцінки ефективності фінансової звітності, прийняття рішень стає більш даними-орієнтованим. Це означає, що керівництво підприємств повинне визнати важливість даних і аналітики в стратегічному плануванні та повсякденному управлінні. Інструментарій повинен сприяти зрозумілості, доступності та візуалізації даних, щоб спростити процеси прийняття рішень.

На додачу до економічної ефективності, сучасний інструментарій має враховувати соціальну відповідальність та принципи стійкого розвитку. Це означає, що звітність повинна відображати не тільки фінансові результати, але й вплив підприємства на суспільство та довкілля. Інтеграція ESG (Environmental, Social, and Governance) показників стає ключовим фактором, який впливає на інвестиційні рішення та репутацію компанії.

У підсумку, розробка та впровадження інструментарію оцінки ефективності фінансової звітності — це шлях до досягнення прозорості, адаптивності та цілісності у фінансовому управлінні. Цей процес вимагає залучення керівництва підприємств, фінансових аналітиків, інвесторів, та інших зацікавлених сторін у розвиток культури постійного вдосконалення та інновацій. Впровадження передових практик і технологій у цій галузі є не тільки бажаним, але й необхідним кроком для підтримання конкурентоспроможності та досягнення довгострокового успіху.

У контексті розробки інструментарію оцінки фінансової звітності, не можна ігнорувати потребу адаптації до постійно змінюваного законодавства. Компанії повинні не тільки відстежувати зміни в місцевих та міжнародних стандартах бухгалтерського обліку, але й вміти швидко адаптувати свої системи звітності до цих змін. Інструментарій, який інтегрується з юридичними базами даних та автоматично оновлюється з урахуванням нових нормативів, може стати значним конкурентним перевагою.

Розробка ефективних інструментів звітності не є одноразовою подією, але передбачає безперервну оптимізацію процесів. Застосування методик постійного

вдосконалення, таких як Lean або Six Sigma, у фінансовій звітності, може сприяти мінімізації помилок та втрат, а також підвищенню точності даних.

У сучасному бізнес-середовищі важко переоцінити роль цифровізації та автоматизації. Розробляючи інструментарій для оцінки фінансової звітності, необхідно зосередитися на можливостях машинного навчання та штучного інтелекту для автоматизації рутинних процесів та вивільнення часу спеціалістів для більш складних аналітичних завдань.

Розробка будь-яких інструментів звітності повинна також враховувати етичні аспекти та забезпечувати конфіденційність даних. У зв'язку з зростаючою увагою до захисту даних, інструменти мають бути відповідно налаштовані для дотримання GDPR та інших нормативів з приватності.

Останнім та не менш важливим аспектом є залучення всіх зацікавлених сторін у процесі розробки інструментарію. Від звичайних працівників до вищого керівництва – кожен може внести цінний вклад у покращення процесів фінансової звітності. Регулярне залучення сторін для зворотного зв'язку та співпраці може значно підвищити прийняття та ефективність нового інструментарію.

Розробка інструментарію для оцінки ефективності фінансової звітності – це комплексне завдання, яке вимагає глибокого знання як самої звітності, так і процесів, які її формують. Це включає в себе не тільки технічні аспекти, але й законодавчі, етичні, а також принципи ефективного управління та залучення персоналу. У світі, де зміни є єдиною константою, інструментарій оцінки ефективності фінансової звітності повинен бути гнучким, адаптивним та інноваційним, щоб підприємства могли не тільки виживати, а й процвітати.

### **Висновки до розділу 3**

Фінансова звітність в сучасному світі перестала бути лише засобом фінансового обліку, трансформувавшись у комплексний інструмент управління, який враховує економічні, соціальні та екологічні аспекти діяльності

підприємства. Вона відіграє ключову роль у сприянні сталому розвитку та забезпеченні інтересів різноманітних зацікавлених сторін. Освоєння та інтеграція новітніх технологічних нововведень та підходів, включно з такими як штучний інтелект і блокчейн, відкривають нові можливості для покращення якості, прозорості та релевантності звітності. Це зміцнює її значення для інвесторів і регуляторів, особливо в контексті нефінансової інформації та сталих інвестицій. З огляду на ці зміни, підприємства мають не тільки оновлювати свої методи фінансового звітування, але й постійно адаптуватися до інновацій, щоб залишатися прозорими та відповідальними в очах суспільства.

Сучасна фінансова звітність зазнає впливу інновацій, що призводить до значного поліпшення її прозорості та ефективності. Це, у свою чергу, вимагає від бізнесу гнучкості та постійної готовності до адаптації перед обличчям нових викликів і змін. Підприємства мають враховувати інтереси різних зацікавлених сторін та постійно оновлювати свої методи звітування, щоб відповідати динамічним вимогам глобалізованого ринку. Впровадження нових технологій та методів аналізу у фінансову звітність є критично важливим для підвищення конкурентоспроможності, управлінської ефективності та збільшення довіри інвесторів. Зростання інновацій у цій сфері може призвести до культурних та законодавчих змін в компаніях, інвестицій у новітні технології, а також освітні програми для спеціалістів, що допоможе подолати існуючі бар'єри і відкрити двері для нового рівня взаємодії на міжнародному рівні.

Вдосконалення фінансової звітності вимагає інтеграції глобальних і місцевих стандартів, а також врахування суспільних тенденцій та вимог до прозорості. Інноваційні технології відіграють важливу роль у вирішенні існуючих викликів і підвищенні ефективності економічного управління. На шляху до цього важливо забезпечити гармонізацію міжнародних та місцевих норм, активно працювати над розв'язанням проблем, адаптацією інновацій і впровадженням етичних стандартів. Цей процес включає в себе не тільки законодавчі зміни, а й культурні, освітні та технологічні інвестиції, щоб досягти

високої якості фінансової звітності для ефективного управління підприємством в умовах глобалізації.

Удосконалення фінансової звітності у країнах, включаючи Україну, вимагає інтегрованого підходу, що враховує економічні, юридичні, технологічні, етичні та освітні аспекти. Необхідність злагодженості різноманітних факторів зумовлює потребу в чіткому плануванні та реалізації змін для створення ефективної системи звітності, яка може слугувати надійною основою для стратегічного управління підприємством. Фінансова звітність повинна перетворитися на стратегічний інструмент, який допомагає підприємству виживати в конкурентних умовах та досягати сталого розвитку. Для цього необхідно впровадження сучасних ІТ-рішень, зміцнення комунікації з зацікавленими сторонами, акцентування на етичних стандартах та прозорості, та постійне оновлення знань і практик. Такі кроки сприятимуть досягненню високих результатів та впливу на економіку і суспільство, а також допоможуть підприємствам адаптуватися до ринкових змін, оцінювати ризики та визначати стратегічні напрямки розвитку.

Фінансова звітність у сучасному бізнесі виступає не просто як засіб виконання формальних вимог, а як важливий елемент стратегічного управління, здатний забезпечити компаніям виживання та розвиток в умовах постійних змін ринкового середовища. Розробка та застосування комплексного інструментарію для оцінки ефективності фінансової звітності, який включає в себе як традиційні методи аналізу, так і новітні технологічні рішення, є ключовою для розуміння реальної вартості підприємства та ефективного управління на всіх рівнях. Цей процес вимагає активної участі керівництва, аналітиків, інвесторів та інших стейкхолдерів у впровадженні культури інновацій і неперервного вдосконалення. Тільки так підприємства зможуть підтримувати свою конкурентоспроможність та досягати довгострокового успіху в динамічному бізнес-середовищі.

## ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

1. Фінансова звітність служить критичним інструментом для забезпечення прозорості у діяльності підприємства. Вона є основою для демонстрації ефективного використання ресурсів, і тому, є інструментом, який допомагає зміцнювати довіру з боку акціонерів та інших заінтересованих сторін. Це досягається за рахунок надання чесної та точної інформації про фінансовий стан компанії, її результати діяльності та зміни в капіталі.
2. Фінансова звітність мусить бути гнучкою і адаптивною до змін у бізнес-середовищі, законодавстві та технологіях, вимагаючи від професіоналів в галузі готовності до неперервного навчання та розвитку. Такий підхід гарантує, що компанії залишаються у відповідності до діючих законодавчих норм та вимог, в той час як фінансова звітність служить фундаментом для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.
3. Нормативні документи, які регламентують процес фінансової звітності, мають велике значення для забезпечення високої якості фінансової інформації. Ця інформація стає надійною основою для формування прозорої економічної картини підприємства, що є критичним для забезпечення довіри серед інвесторів та інших зацікавлених сторін. Компанії повинні бути особливо уважними до дотримання цих вимог у зв'язку з їх постійним оновленням і розвитком, що вимагає від них здатності швидко адаптуватися до нових правових умов.
4. Від початку 2021 року до кінця 2022 року загальна вартість активів компанії знизилася більш ніж на 10000 тис. грн, що може свідчити про серйозні фінансові труднощі. Таке різке падіння може бути результатом ряду факторів, включно з неефективним управлінням, зменшенням обсягів продажів, втратою ключових клієнтів, значними амортизаційними витратами або недоцільною політикою інвестицій.
5. Прибутковість компанії знижується протягом останніх років, що може бути пов'язано з підвищенням витрат, зменшенням обсягу продажів, або збільшенням конкуренції на ринку. Це також вказує на можливі проблеми



з грошовими потоками та загальною фінансовою ефективністю. Коливання відношення основних засобів до короткострокових активів також свідчить про потенційні проблеми з ліквідністю та управлінням активами.

6. Скорочення короткострокових активів, зокрема значне зниження рівня запасів та дебіторської заборгованості, може вказувати на погіршення платоспроможності компанії. Це може негативно вплинути на її здатність своєчасно розраховуватися з короткостроковими зобов'язаннями. Помірне зниження обсягу власного капіталу та значне зменшення короткострокових зобов'язань можуть свідчити про спроби компанії зменшити витрати та оптимізувати структуру балансу, але це також може бути ознакою скорочення обсягів діяльності та зниження капіталізації.
7. Несформованість ефективної стратегії керування обіговими активами та їх розподілу є ключовою причиною відсутності фінансової стійкості у фірми. Відсутність чіткої стратегії може вказувати на проблеми у фінансовому плануванні та управлінні, що призводить до нездатності адаптуватися до змін у ринкових умовах та недостатньої гнучкості у використанні капіталу. Це може вплинути на здатність підприємства своєчасно виконувати зобов'язання, реагувати на можливості зростання та оптимізувати свою прибутковість.
8. Зміна структури кредиторської заборгованості, а саме зменшення її загального обсягу та перерозподіл заборгованостей між різними категоріями кредиторів, може свідчити про реструктуризацію фінансових зобов'язань компанії. З одного боку, зменшення боргів може бути позитивним сигналом про зміцнення ліквідності та покращення платоспроможності. З іншого боку, накопичення заборгованості перед бюджетом і по заробітній платі може вказувати на серйозні фінансові труднощі та недостатність коштів для виконання обов'язкових платежів, що є ознакою загострення фінансових проблем у компанії.
9. Незважаючи на деякі фінансові складнощі, компанія демонструє стійкість завдяки солідній структурі капіталу, в якій переважає власний капітал над

залученим. Це вказує на фінансову незалежність і здатність підприємства фінансувати свою діяльність без надмірної залежності від зовнішнього фінансування. Позитивні зміни в бізнес-активності, які не тільки збереглися, а й підсилюються, свідчать про ефективне використання ресурсів і можливості для подальшого розвитку. З огляду на це, фінансові перспективи в короткостроковій перспективі є оптимістичними.

10. Тим не менш, для забезпечення сталості та успіху в довготривалій перспективі, наголошується на важливості розробки і реалізації комплексного довгострокового фінансового плану. Такий план повинен охоплювати не тільки поточне управління активами, але й стратегії залучення довгострокових інвестицій, політику розумного кредитування та інвестицій у оновлення основних засобів. Ефективне застосування такого підходу допоможе компанії адаптуватися до мінливих умов ринку, забезпечити фінансову гнучкість та зміцнити свої конкурентні позиції.
11. Фінансова звітність трансформувалася з простого інструменту обліку в комплексний механізм управління, що враховує широкий спектр вимог та очікувань сучасного світу. Вона стала включати в себе не тільки традиційні економічні показники, а й соціальні та екологічні аспекти, стаючи ключовим елементом у просуванні сталого розвитку та задоволенні потреб всіх зацікавлених сторін, включаючи інвесторів, регуляторів та громадськість. Інтеграція нових технологій, таких як штучний інтелект та блокчейн, забезпечує збільшення якості, прозорості та актуальності фінансових даних, що робить інформацію більш відповідною та надійною для ухвалення обґрунтованих інвестиційних рішень. Відповідно, підприємства повинні невідпинно оновлювати свої системи звітування, щоб не лише відповідати, а й перевершувати ці вимоги, підтримуючи високий рівень відповідальності та прозорості.
12. Інновації у фінансовій звітності відіграють вирішальну роль у формуванні адаптивного та гнучкого підходу до управління сучасними підприємствами. Вони вимагають від бізнесу постійного розвитку і

впровадження передових технологій та аналітичних методів, щоб забезпечити дотримання динамічних вимог глобалізованого ринку. Такі інновації сприяють зростанню конкурентоспроможності та ефективності управління, одночасно підвищуючи довіру з боку інвесторів та інших зацікавлених сторін. У світлі цих змін, компанії мають інвестувати не лише в новітні технології, але й в розвиток професійних навичок своїх співробітників та освітні програми, що допоможе подолати технічні та культурні бар'єри, відкриваючи нові горизонти для ефективної взаємодії в міжнародному бізнес-середовищі.

13. Сучасна фінансова звітність переходить на новий рівень ролі в бізнесі, перетворюючись з формального інструменту обліку в стратегічний ресурс для управління підприємством. Цей процес необхідний для адаптації до вимог глобалізованого ринку та для досягнення сталого розвитку. Він передбачає інтеграцію глобальних і місцевих стандартів, що вимагає комплексного підходу та врахування економічних, юридичних, технологічних, етичних, та освітніх аспектів. Необхідною умовою є впровадження сучасних ІТ-рішень, підвищення рівня прозорості і етичних стандартів, а також неперервне оновлення знань і вдосконалення практик. Таке вдосконалення сприятиме підвищенню якості фінансової звітності і зробить її дієвим інструментом стратегічного управління.

14. Фінансова звітність повинна відповідати не лише актуальним вимогам ринку, але й відігравати роль у формуванні стратегічної діяльності підприємства. Це досягається шляхом впровадження комплексного інструментарію, який включає в себе традиційні та новітні технологічні методи аналізу. Такий підхід дозволить краще оцінити ефективність та реальну вартість підприємства, що є ключовим для ефективного управління та досягнення довгострокового успіху. Активна участь керівництва, аналітиків, інвесторів і інших зацікавлених сторін в процесі інновацій та неперервного вдосконалення відіграє критичну роль у

підтримці конкурентоспроможності компаній в швидко змінюваному бізнес-середовищі.

## СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Alexander David, Nobes. Christopher Financial Accounting : An International Introduction. Pearson Education. 2020.
2. Penman Stephen H. Financial Statement Analysis and Security Valuation. McGraw-Hill Education. 2012.
3. Singhvi, S. S. & Desai, H. B. An Empirical Analysis of the Quality of the Corporate Financial Disclosure. *The Accounting Review*, vol. 46, n. 1, January, p. 120–138, 1971.
4. Алексеева В. О. Проблеми впровадження міжнародних стандартів фінансової звітності в Україні. *Економічні науки. Сер. Облік і фінанси*. 2017. Вип. 10(3). С. 10-14.
5. Андрійчук В. Г. Економіка підприємств агропромислового комплексу: підручник. Київ: КНЕУ, 2013. 779 с.
6. Андрющенко І. Є. Аналіз фінансової стійкості підприємства в межах концепції оцінювання його життєздатності. *Держава та регіони. Економіка та підприємство*. 2015. N 6. С. 44-48.
7. Базилінська О. Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика. Київ: Центр учбової літератури, 2009. 328 с.
8. Білик М. Д., Павловська О. В., Притуляк Н. М. Фінансовий аналіз : навч. посібник. Київ : КНЕУ, 2007. 592 с.
9. Бондар М.І. Звітність підприємства: підручник. URL: [http://pidruchniki.com/2015060964802/buhgalterskiy\\_oblik\\_ta\\_audit/zvitnist\\_pidpriyemstva](http://pidruchniki.com/2015060964802/buhgalterskiy_oblik_ta_audit/zvitnist_pidpriyemstva) .
10. Борецька Н. П., Міщенко К. В. Аналіз і прогнозування фінансової стійкості підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2016. № 20. С. 63-66.
11. Бруханський Р. Ф. Бухгалтерський облік : підручник. Тернопіль : ТНЕУ, 2016. 480 с.
12. Верига Ю. А. Фінансовий облік: навч. посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 438 с.

13. Верхоглядова Н. І. Бухгалтерський фінансовий облік: теорія та практика: навч.-практ. посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2010. 536 с.
14. Впровадження Міжнародних стандартів фінансової звітності: краща світова практика, українські реалії та досвід країн СНД. URL: <http://nabu.ua/upload/file/msfo.pdf>.
15. Гладких Т. В. Проблеми організації бухгалтерського обліку. URL: [http://dspace.uccu.org.ua/bitstream/123456789/386/1/Стаття\\_Гладких\\_Подольська.pdf](http://dspace.uccu.org.ua/bitstream/123456789/386/1/Стаття_Гладких_Подольська.pdf).
16. Гнатишина Н. І. Сучасні проблеми організації бухгалтерського обліку в Україні. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/jspui/bitstream/.pdf>.
17. Голов, С. Вдосконалення бухгалтерського обліку і фінансової звітності в Україні в контексті євроінтеграції / С. Голов // Бухгалтерський облік і аудит. 2014. № 1. С. 3-17.
18. Господарський кодекс України. Закон України від 16.01.2003 р. №436-ІУ. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
19. Добровський В. М. Звітність підприємств: навч.-метод. посібник. Київ: КНЕУ, 2004.
20. Звітність підприємств: навч. посібник. За заг. ред. В. В. Пантелеєва. Київ: Знання, 2017. 432 с.
21. Івахненко В. М. Курс економічного аналізу: навчальний посібник. Київ: Знання-Прес, 2000. 207 с.
22. Кобилецький В. Р., Експрес-аналіз фінансово-економічного стану. Financial Analysis online. URL: <https://www.finalon.com/metodykarozrakhunku/90-ekspres-analiz>.
23. Ковтуненко Ю. В., Олексійчук А. Г. Фінансовий аналіз діяльності підприємства в умовах економічної нестабільності // Глобальні та національні проблеми економіки. 2017. № 18. С. 234-238.
24. Колесніченко А. С. Фінансовий аналіз та обліковий процес як базис формування конвергентної платформи сучасної системи управління // Глобальні та національні проблеми економіки. 2017. № 16. С. 864-868.

25. Колісник В. Ю. Проблеми і перспективи складання фінансової звітності відповідно до міжнародних стандартів обліку та звітності. URL: <http://www.repository.hneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2766/1.pdf>.
26. Корінь А. М. Шляхи удосконалення методики складання фінансової звітності. URL: <http://www.global-national.in.ua/archive/4-2015/208.pdf>.
27. Корягін М. В. Проблеми та перспективи розвитку бухгалтерської звітності: монографія. Київ: Інтерсервіс, 2016. 276 с.
28. Косова Т. Д., Сіменко І. В. Фінансовий аналіз : навч. посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2013. 440 с.
29. Коцупатрий М. М. Облік і звітність в оподаткуванні у схемах і таблицях: навч. посіб. для студ. напряму підготовки 6.030509 «Облік і аудит». Київ: КНЕУ, 2015. 196 с
30. Кузнєцова С. О., Чернікова І. Б. Облік і фінансова звітність за міжнародними стандартами: навч. посібник. Харків: Видавництво «Лідер», 2016. 318 с.
31. Кулинич М. Б. Удосконалення методики складання та аналізу фінансової звітності підприємств. URL:[http://www.economyandsociety.in.ua/journal/6\\_ukr/63.pdf](http://www.economyandsociety.in.ua/journal/6_ukr/63.pdf).
32. Лагун М. Інформаційне забезпечення аналізу фінансового стану підприємств при визначенні його потенціалу // Формування ринкових відносин в Україні. 2015. № 9. С. 64-68.
33. Лазоренко В. В. Інформаційні технології оцінки фінансової стійкості підприємства // Економічний аналіз: зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол.: О. В. Ярощук (голов. ред.) та ін. Тернопіль: ВПЦ Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка», 2017. Том 27. № 2. С. 156-161.
34. Левицька М. О., Садовська І. Б. Трансформація фінансової звітності за міжнародними стандартами: навч. посібник. Луцьк: РВВ Луцький НТУ, 2013. 410 с.

35. Лизогуб, М. М. Індикатори фінансової стійкості як засіб оцінки ефективності фінансової системи України // Інвестиції: практика та досвід. 2018. № 12. С. 99-102.
36. Лисун І. Ю. Економічна суть ліквідності та платоспроможності. URL: <http://www.repository.hneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/6378/1/Лисун%20І.%20Ю.%20Економічна%20суть%20ліквідності%20та%20платоспроможності.pdf>.
37. Ломакіна А. Є. Особливості переходу України на Міжнародні стандарти фінансової звітності. URL: [http://www.economyconfer.com.ua/full\\_article/880/](http://www.economyconfer.com.ua/full_article/880/).
38. Лоя М. І. Проблемні аспекти розвитку бухгалтерського обліку в сучасних умовах нестабільності економічного середовища. *Молодий вчений*. 2015. № 3(18). С. 56-61.
39. Марусяк І. Б. Ефективність управління грошовими потоками підприємства. URL: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/4869/1/143.pdf>.
40. Методика аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств державного сектору економіки, затверджена Наказом Міністерства фінансів України 14.02.2006 №170
41. Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства, затверджені Наказом Міністерства економіки України 19.01.2006 № 14 (у редакції наказу Міністерства економіки України 26.10.2010 № 1361).
42. Міщук Є. В., Сідорова І. І. Аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості: проблемні аспекти // Інвестиції: практика та досвід. 2018. № 2. С. 54-57.
43. Нагайчук В. В., Ковальчук Н. Є. Аналіз фінансової стійкості підприємств та напрями її забезпечення // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Менеджмент та підприємництво



- в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. 2017. № 875. С. 71-76.
44. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене Наказом Мінфіну України від 07.02.2014 р. №73 зі змінами і доповненнями.
  45. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 «Консолідована фінансова звітність». Затверджено Наказом Міністерства фінансів України №628 від 27.06.2013 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1223-13>.
  46. Некрасенко Л. А., Гнилосир І. М. Напрями удосконалення управління грошовими потоками суб'єктів господарювання URL: <http://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/nppdaa/2011/v2i3/118.pdf>.
  47. Нечипорук Ю. О. Фінансова звітність: методика формування, аналізу і аудиту показників. URL: [http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/1392/1/ОПЗм\\_Нечипорук\\_Фінансова\\_звітність\\_методика\\_формування\\_аналізу\\_і\\_аудиту\\_показників.pdf](http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/1392/1/ОПЗм_Нечипорук_Фінансова_звітність_методика_формування_аналізу_і_аудиту_показників.pdf).
  48. Озеран А. В. Теорія та методологія формування фінансової звітності підприємств: монографія. Київ: КНЕУ, 2015. 471 с.
  49. Пантелеєв В. П. Консолідація фінансової звітності: навч. посібник. Київ: ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2016. 429 с.
  50. Підвисоцька Л. Я. Аналітичні інструменти в контролі дебіторської заборгованості для забезпечення безперервності діяльності // Ефективна економіка. 2017. № 11.
  51. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. Наказ Мінфіну України від 30.11.1999 р. № 291. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0892-99> (дата звернення 25.10.2022).
  52. Податковий кодекс України. Закон України від 02.12.2010 р. №2755-УІ. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

53. Подольська В. О., Ярім О. В. Фінансовий аналіз: Навч. посібник. Київ: Центр навчальної літератури. 2008. 488с
54. Польова Т. В., Кравцова Ю. В. Аналіз ліквідності балансу підприємства на прикладі ПРАТ «Бондарівське» // Ефективна економіка. 2018. №10.
55. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України від 21.12.2017 р. № 2258-VIII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19>.
56. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. URL: <http://www.zakon4.rada.gov.ua> .
57. Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу. Закон України від 18 березня 2004 року № 1629-IV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1629-15>.
58. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо заповнення форм фінансової звітності. Наказ Міністерства фінансів України від 28.03.2013
59. Програма реформування системи бухгалтерського обліку із застосуванням міжнародних стандартів. Затверджена Постановою Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 1998 р. № 1706. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1706-98-п>.
60. Ремньова Л. М. Управління ліквідністю та платоспроможністю підприємства як складова фінансового менеджменту. Актуальні проблеми економіки. 2014. №2 (32). С. 87-95.
61. Резникова В. В. Перспективи гармонізації бухгалтерського обліку та фінансової звітності в Україні. URL: <http://applaw.knu.ua/index.php/holovna/item/435-perspektyvy-harmonizatsiyi-bukhhalterskoho-obliku-tafinansovoyi-zvitnosti-v-ukrayini-rieznikova-v-v-orlova-o-s>.
62. Резникова В. В., Орлова О. С. Гармонізація бухгалтерського обліку і фінансової звітності суб'єктів господарювання в Україні: поняття та форми. URL: [http://www.visnyk-juris.uzhnu.uz.ua/file/No.31/part\\_2/14.pdf](http://www.visnyk-juris.uzhnu.uz.ua/file/No.31/part_2/14.pdf).
63. Рубейкін В. А. Прийняття ефективних управлінських рішень на основі показників звітності. *Агросвіт*. 2017. №10. С.54-58.

64. Садовська І. В. Бухгалтерський облік: навч. посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2013. 688 с.
65. Світлична В. Ю. Гармонізація національної фінансової звітності з міжнародними стандартами: актуальність, порядок та перспективи. URL: <http://khg.kname.edu.ua/index.php/khg/article/view/58/58>.
66. Сидоренко Р. В. Вимоги до фінансової звітності в сучасних умовах господарювання. URL: <http://ecj.oa.edu.ua/articles/2014/n24/27.pdf>.
67. Сук Л. К. Фінансовий облік: навч. посібник. Київ: Знання, 2012. 647 с.
68. Тарасенко Н. В., Вагнер І. М. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Львів : Новий Світ-2000, 2019. 444 с.
69. Фінансовий аналіз : навч. посіб. / І. О. Школьник, І. М. Боярко, О. В. Дейнека [та ін.] ; За заг. ред. І.О. Школьник. К. : ЦУЛ, 2016. 368 с.
70. Фінансовий аналіз навчальний посібник /кол. авт.: Косова Т. Д. [та ін.]; [за заг. ред. Т. Д. Косової, І. В. Сіменко]. Київ: «Центр учбової літератури», 2014. 440 с.
71. Хомин П. П., Журавель Г. П. Звітність підприємства: навч. посібник. Київ: ВД «Професіонал», 2016. 656 с.
72. Хто переходить на МСФЗ з 2018 року. URL: <https://zakon.help/article/xto-perehodit-na-msfz-z-2018-roku/> .
73. Худик О. Б. Удосконалення методики прогнозування фінансової звітності // Вісник Одеського національного університету. Економіка. 2017. Т.22, Вип. 3 (56). С. 180-185.
74. Цал-Цалко Ю. С. Фінансова звітність підприємств та її аналіз: навч. посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2018. 568 с.
75. Цал-Цалко Ю. С. Фінансовий аналіз : підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 566 с.
76. Чабанова Н. В., Єфименко Т.І. Фінансовий облік: підручник. Київ: Академія, 2017. 704 с.
77. Шеверя Я. В. Регулювання та якість фінансової звітності в Україні. Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і

- аналізу. Сер.: Бухгалтерський облік, контроль і аналіз. 2014. Вип. 1. С. 302-316.
78. Шкуліпа Л. В. Трансформація фінансової звітності на IFRS: сучасні питання. *Молодий вчений*. 2016. №8(35). С.48-54
79. Шмельова В. В. Пріоритетні заходи з підвищення фінансової стійкості підприємств агропромислового сектору економіки. *Агросвіт*. 2016. №6. С. 38-45
80. Ярошевська О. В. Методи оцінки ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості підприємства. 2016. С. 202-219.